

บทที่ 4

ผลการศึกษา

การวิจัย เรื่อง แบบแผนและปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเข้าร่วมขบวนการทางสังคมของบุคลากรทางการแพทย์และสาธารณสุข: ศึกษาเฉพาะกรณีเหตุการณ์เดือนพฤษภาคม 2535 ผู้วิจัยได้แบ่งการนำเสนอผลการศึกษาเป็น 6 ตอน ดังนี้

- ตอนที่ 1 ข้อมูลลักษณะทางประชากรของกลุ่มตัวอย่าง
- ตอนที่ 2 ข้อมูลวิเคราะห์ทัศนคติและความคาดหวังฯของกลุ่มตัวอย่าง, ข้อมูลอิทธิพลการชักจูงของสื่อสารมวลชน
- ตอนที่ 3 ข้อมูลการเข้าร่วมขบวนการทางสังคม และความสัมพันธ์ของปัจจัยด้านต่างๆ กับการเข้าร่วมขบวนการทางสังคม
- ตอนที่ 4 เปรียบเทียบความแตกต่างของทัศนคติฯ และความคาดหวังของกลุ่มตัวอย่างที่ได้เข้าร่วม และไม่ได้เข้าร่วมขบวนการทางสังคม
- ตอนที่ 5 การพิสูจน์สมมติฐาน
- ตอนที่ 6 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพเกี่ยวกับแบบแผนและปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเข้าร่วมขบวนการทางสังคมของบุคลากรทางการแพทย์ และสาธารณสุข ในกรณีเหตุการณ์เดือนพฤษภาคม 2535

ตอนที่ 1 ข้อมูลลักษณะทางประชากรของกลุ่มตัวอย่าง

ตารางที่ 1 จำนวนและร้อยละของเพศ อายุ

ลักษณะกลุ่มตัวอย่าง	จำนวน	ร้อยละ
เพศ		
- ชาย	53	17.7
- หญิง	247	82.3
อายุ		
- ต่ำกว่า 21 ปี	71	23.7
- 21 - 25 ปี	83	27.7
- 26 - 30 ปี	55	18.3
- 31 - 35 ปี	33	11.0
- 36 - 40 ปี	22	7.3
- 41 - 45 ปี	21	7.0
- 46 - 50 ปี	12	4.0
- 51 - 55 ปี	1	0.3
- 56 - 60 ปี	2	0.7

จากตารางที่ 1 พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงมากกว่าเพศชาย ทั้งนี้เนื่องจากกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ คือบุคลากรวิชาชีพพยาบาล อายุพบว่า ร้อยละ 69.7 อายุต่ำกว่า 30 ปี มีเพียงร้อยละ 12 เท่านั้น ที่มีอายุสูงกว่า 41 ปี ขึ้นไป

ตารางที่ 2 จำนวนและร้อยละของการศึกษา ตำแหน่ง

ลักษณะกลุ่มตัวอย่าง	จำนวน	ร้อยละ
การศึกษา		
- พยาบาลศาสตร์	70	23.3
- นักศึกษาพยาบาล	41	13.7
- นักศึกษาแพทย์	38	12.7
- วิทยาศาสตร์	34	11.3
- แพทยศาสตร์	23	7.7
- ประกาศนียบัตรวิชาชีพพยาบาล และผดุงครรภ์	24	8.0
- ปริญญาโท	15	5.0
- ประกาศนียบัตรเจ้าหน้าที่วิทยาศาสตร์ การแพทย์	13	4.3
- สังคมสงเคราะห์ศาสตร์	10	3.3
- เกษตรศาสตร์	7	2.3
- สาธารณสุขศาสตร์	6	2.0
- ครุศาสตร์	5	1.7
- ประกาศนียบัตรผู้ช่วยพยาบาล	3	1.0
- ทันตแพทยศาสตร์	2	0.7
- ปริญญาเอก	1	0.3
- อื่น ๆ	8	2.7
ตำแหน่ง		
- พยาบาลวิชาชีพ	97	32.3
- นักศึกษาพยาบาล	41	13.7
- นักศึกษาแพทย์	38	12.7
- แพทย์ประจำบ้าน	23	7.7

ต่อตารางที่ 2 จำนวนและร้อยละของการศึกษา ตำแหน่ง

ลักษณะกลุ่มตัวอย่าง	จำนวน	ร้อยละ
- เจ้าหน้าที่พยาบาล	21	7.0
- นักวิทยาศาสตร์การแพทย์	15	5.0
- นักสังคมสงเคราะห์	12	4.0
- เจ้าหน้าที่วิทยาศาสตร์การแพทย์	11	3.7
- พยาบาลเทคนิค	9	3.0
- นักจิตวิทยา	8	2.7
- เกษีษกร	8	2.7
- เจ้าหน้าที่รังสีการแพทย์	6	2.0
- อาจารย์	5	1.7
- นักกายภาพบำบัด	4	1.3
- ทันตแพทย์	2	0.7

จากตารางที่ 2 พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่จบการศึกษาในระดับที่สูง โดยจบระดับปริญญาตรีร้อยละ 47.1 แยกเป็นพยาบาลศาสตร์ ร้อยละ 23.7 วิทยาศาสตร์ ร้อยละ 11.3 สังคมสงเคราะห์ศาสตร์ ร้อยละ 3.3 และอื่นๆ อีก ร้อยละ 8.8 และระดับปริญญาโทหรือเทียบเท่าร้อยละ 12.7 นอกจากนี้การ ศึกษาที่พบรองลงมาคือ เป็นนักศึกษาที่กำลังศึกษาพยาบาลศาสตร์และแพทยศาสตร์ ร้อยละ 13.7, 12.7 ตามลำดับ

ตำแหน่งของกลุ่มตัวอย่างร้อยละ 32.3 เป็นพยาบาลวิชาชีพ และเป็น นักศึกษาพยาบาลและนักศึกษาแพทย์ ร้อยละ 13.7, 12.7 ตามลำดับ

ตอนที่ 2 ข้อมูลวิเคราะห์ทัศนคติและความคาดหวังของกลุ่มตัวอย่าง, ข้อมูล อิทธิพลการชักจูงของสื่อสารมวลชน

ตารางที่ 3 จำนวนและร้อยละของทัศนคติที่มีต่อรัฐบาล

ข้อความ	เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่เห็น ด้วย	ไม่เห็นด้วย อย่างยิ่ง	$\bar{X}$	S.D
	จำนวน (%)	จำนวน (%)	จำนวน (%)	จำนวน (%)	จำนวน (%)		
-พล.อ สุจินดา มีความเหมาะสม กับตำแหน่งนายกรัฐมนตรีมาก กว่าหัวหน้าพรรคการเมืองคนใด	8 (2.7)	29 (9.6)	44(14.7)	116(38.7)	103(34.3)	2.077	1.056
-การเข้ารับตำแหน่งนายกรัฐมนตรีของ พล.อ สุจินดา เป็นสิ่งที่ ชอบด้วยกฎหมาย	8 (2.7)	42(14.0)	67(22.3)	91(30.3)	92(30.7)	2.277	1.121
-นายกรัฐมนตรีเป็นผู้ที่มีความจริง ใจต่อประเทศชาติโดยส่วนรวม	65(21.7)	76(25.3)	108(36.0)	30(10.0)	21 (7.0)	3.447	1.142
-พล.อ สุจินดา รับตำแหน่ง นายกรัฐมนตรีเพราะเห็นแก่ ประโยชน์ของประเทศชาติ	5 (1.7)	25 (8.3)	131(43.7)	79(26.3)	60(20.0)	2.453	.958

ต่อตารางที่ 3 จำนวนและร้อยละของทัศนคติที่มีต่อรัฐบาล

ข้อความ	เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่เห็น ด้วย	ไม่เห็นด้วย อย่างยิ่ง	$\bar{X}$	S.D
	จำนวน (%)	จำนวน (%)	จำนวน (%)	จำนวน (%)	จำนวน (%)		
-พล.อ. สุจินดา เป็นผู้ที่ไม่รักษา สัจจะ จึงไม่เหมาะสมกับการ เป็นผู้นำประเทศ	59(19.7)	129(41.0)	50(16.6)	48(16.0)	20 (6.7)	2.490	1.170
-การมีนายกรัฐมนตรีที่มาจาก ทหารจะทำให้รัฐบาลมีเสถียร ภาพมากขึ้น	1 (0.3)	47(15.7)	103(34.3)	99(33.0)	50(16.7)	2.500	.959
-การมีนายทษาที่เป็นผู้นำทางทหาร ทำให้ประเทศมีความมั่นคง	2 (0.7)	41(13.6)	112(37.4)	110(36.6)	35(11.7)	2.550	.893
-การรับตำแหน่งนายกรัฐมนตรี ของพล.อ. สุจินดา ทำให้ต่าง ชาติขาดความเชื่อถือในรัฐบาล	48(16.0)	127(42.3)	94(31.3)	23 (7.7)	8 (2.7)	2.387	.935

จากตารางที่ 3 การศึกษาทัศนคติของกลุ่มตัวอย่างที่มีต่อรัฐบาล มีรายละเอียด ดังนี้ คือ

- พล.อ. สุจินดา มีความเหมาะสมกับตำแหน่งนายกรัฐมนตรีมากกว่าหัวหน้าพรรคการเมืองคนใด

จากการศึกษา พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีทัศนคติในทางที่ไม่เห็นด้วยกับข้อความดังกล่าวโดยมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) เท่ากับ 2.077 และเมื่อพิจารณาจากค่าร้อยละ ก็พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ร้อยละ 73.0 มีความคิดเห็นในระดับที่ไม่เห็นด้วยและไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง

- การเข้ารับตำแหน่งนายกรัฐมนตรีของ พล.อ. สุจินดา เป็นสิ่งที่ชอบด้วยกฎหมาย

จากการศึกษา พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีทัศนคติในทางที่ไม่เห็นด้วยกับข้อความดังกล่าวโดยมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) เท่ากับ 2.277 และเมื่อพิจารณาจากค่าร้อยละ ก็พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ร้อยละ 61.0 มีความคิดเห็นในระดับที่ไม่เห็นด้วยและไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง

- นายกรัฐมนตรีเป็นผู้ที่มีความจริงจังต่อประเทศชาติโดยส่วนรวม

จากการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีทัศนคติในทางที่ไม่แน่ใจกับข้อความดังกล่าวโดยมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) เท่ากับ 3.447 และเมื่อพิจารณาจากค่าร้อยละ ก็พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ร้อยละ 43.7 มีความคิดเห็นในระดับที่ไม่แน่ใจ แต่ก็พบว่า ร้อยละ 47.0 มีความคิดเห็นในระดับที่เห็นด้วยและเห็นด้วยอย่างยิ่ง

- พล.อ. สุจินดา รับตำแหน่งนายกรัฐมนตรีเพราะเห็นแก่ประโยชน์ของประเทศชาติ

จากการศึกษา พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีทัศนคติในทางที่ไม่เห็นด้วยกับข้อความดังกล่าวโดยมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) เท่ากับ 2.453 และเมื่อพิจารณาจากค่าร้อยละ ก็พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ร้อยละ 46.3 มีความคิดเห็นในระดับที่ไม่เห็นด้วยและไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง

- พล.อ. สุจินดา เป็นผู้ที่ไม่รักษาสัจจะ จึงไม่เหมาะสมกับการเป็นผู้นำประเทศ

จากการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีทัศนคติในทางที่เห็นด้วยกับข้อความดังกล่าวโดยมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) เท่ากับ 2.490 และเมื่อพิจารณาจากค่าร้อยละ ก็พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ร้อยละ 60.7 มีความคิดเห็นในระดับที่เห็นด้วยและเห็นด้วยอย่างยิ่ง

- การมีนายกรัฐมนตรีที่มาจากทหารทำให้รัฐบาลมีเสถียรภาพมากขึ้น

จากการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีทัศนคติในทางที่ไม่แน่ใจกับข้อความดังกล่าวโดยมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) เท่ากับ 2.500 และเมื่อพิจารณาจากค่าร้อยละก็

พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ร้อยละ 34.3 มีความคิดเห็นในระดับที่ไม่แน่ใจ แต่ก็พบว่า ร้อยละ 49.7 มีความคิดเห็นในระดับที่ไม่เห็นด้วยและไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง

- การมีนายกฯที่เป็นผู้นำทางทหารทำให้ประเทศมีความมั่นคง

จากการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีทัศนคติในทางที่ไม่แน่ใจกับข้อความดังกล่าวโดยมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) เท่ากับ 2.550 และเมื่อพิจารณาจากค่าร้อยละก็พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ร้อยละ 37.4 มีความคิดเห็นในระดับที่ไม่แน่ใจ แต่ก็พบว่า ร้อยละ 48.3 มีความคิดเห็นในระดับที่ไม่เห็นด้วยและไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง

- การรับตำแหน่งนายกรัฐมนตรีของพล.อ. สุจินดา ทำให้ต่างชาติขาดความเชื่อถือในรัฐบาล

จากการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีทัศนคติในทางที่เห็นด้วยกับข้อความดังกล่าวโดยมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) เท่ากับ 2.387 และเมื่อพิจารณาจากค่าร้อยละ ก็พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ร้อยละ 58.3 มีความคิดเห็นในระดับที่เห็นด้วยและเห็นด้วยอย่างยิ่ง

ตารางที่ 4 จำนวนและร้อยละของทัศนคติที่มีต่อกลุ่ม องค์กรที่นำการตัดด้านรัฐบาล

ข้อความ	เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่เห็น ด้วย	ไม่เห็นด้วย อย่างยิ่ง	$\bar{X}$	S.D
	จำนวน (%)	จำนวน (%)	จำนวน (%)	จำนวน (%)	จำนวน (%)		
-ผู้นำสหพันธ์ประชาธิปไตยเป็น บุคคลที่น่าเชื่อถือ ศรัทธา	12 (4.0)	100(33.3)	160(53.4)	21 (7.0)	7 (2.3)	3.297	.755
-สหพันธ์ประชาธิปไตยกระทำ การตัดด้านรัฐบาลเพื่อผลประโยชน์ ของประเทศไทย	16 (5.3)	133(44.3)	140(46.7)	6 (2.0)	5 (1.7)	3.497	.706
-การตัดด้านรัฐบาลเป็นเรื่องที่ ไม่ถูกต้อง	1 (0.3)	34(11.4)	48(16.0)	159(53.0)	58(19.3)	3.797	.893
-มีผู้ที่ต้องการล้มล้างศาสนาพุทธ อยู่เบื้องหลังการชุมนุมตัดด้าน รัฐบาล	8 (2.7)	30(10.0)	134(44.7)	73(24.3)	55(18.3)	3.457	.989
-การตัดด้านรัฐบาลเป็นวิธีการ ของพวกที่นิยมกบฏ	7 (2.3)	46(15.3)	69(23.0)	146(48.7)	32(10.7)	3.500	.956
-การตัดด้านรัฐบาลเป็นการกระทำ ของกลุ่มผู้ที่ต้องการอำนาจ	8 (2.7)	49(16.3)	84(28.0)	118(39.3)	41(13.7)	3.450	1.005

ต่อตารางที่ 4 จำนวนและร้อยละของทัศนคติที่มีต่อกลุ่ม องค์กรที่นำการตัดด้านรัฐบาล

ข้อความ	เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่เห็น ด้วย	ไม่เห็นด้วย อย่างยิ่ง	$\bar{X}$	S.D
	จำนวน (%)	จำนวน (%)	จำนวน (%)	จำนวน (%)	จำนวน (%)		
-กลุ่มผู้ที่ตัดด้านรัฐบาลเป็นพวกที่ ทำลายเศรษฐกิจของบ้านเมือง	16 (5.3)	57(19.0)	63(21.0)	126(42.0)	38(12.7)	3.377	1.092
-สัมพันธ์ประชาธิปไตยมุ่งจะล้ม ล้างรัฐบาลที่ชอบด้วยกฎหมาย	6 (2.0)	21 (7.0)	97(32.3)	140(46.7)	36(12.0)	3.597	.862
-การตัดด้านรัฐบาลเกิดขึ้นเพราะ การปลุกระดมของพรรคฝ่ายค้าน มีหวังผลประโยชน์ส่วนตัว	19 (6.3)	40(13.3)	104(34.7)	98(32.7)	39(13.0)	3.327	1.063
-ประชาชนส่วนใหญ่ยังมีความชื่น ชอบต่อรัฐบาลพล.อ สุจินดามีคน เพียงส่วนน้อยที่ตัดด้านรัฐบาล	4 (1.3)	15 (5.0)	65(21.7)	107(35.7)	109(36.3)	4.007	.950
-การชุมนุมเป็นการก่อความวุ่น วายทำให้เกิดผลเสียต่อประเทศ	73(24.3)	90(30.0)	42(14.0)	64(21.4)	31(10.3)	2.633	1.331

จากตารางที่ 4 การศึกษาทัศนคติของกลุ่มตัวอย่างที่มีต่อกลุ่ม องค์กร ที่นำการคัดค้านรัฐบาล มีรายละเอียดดังนี้ คือ

- ผู้นำสมาพันธ์ประชาธิปไตย เป็นบุคคลที่น่าเชื่อถือศรัทธา

จากการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีทัศนคติในทางที่ไม่แน่ใจกับข้อความดังกล่าว โดยมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) เท่ากับ 3.297 และเมื่อพิจารณาจากค่าร้อยละ ก็พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ร้อยละ 53.4 มีความคิดเห็นในระดับที่ไม่แน่ใจ แต่ก็พบว่า ร้อยละ 37.3 มีความคิดเห็นในระดับที่เห็นด้วยและเห็นด้วยอย่างยิ่ง

- สมาพันธ์ประชาธิปไตยกระทำการคัดค้านรัฐบาลเพื่อผลประโยชน์ของประเทศชาติ

จากการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีทัศนคติในทางที่ไม่แน่ใจกับข้อความดังกล่าว โดยมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) เท่ากับ 3.497 และเมื่อพิจารณาจากค่าร้อยละ ก็พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ร้อยละ 46.7 มีความคิดเห็นในระดับที่ไม่แน่ใจ แต่ก็พบว่า ร้อยละ 49.6 มีความคิดเห็นในระดับที่เห็นด้วยและเห็นด้วยอย่างยิ่ง

- การคัดค้านรัฐบาลเป็นเรื่องที่ไม่ถูกต้อง

จากการศึกษา พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีทัศนคติในทางที่ไม่เห็นด้วยกับข้อความดังกล่าว โดยมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) เท่ากับ 3.797 และเมื่อพิจารณาจากค่าร้อยละ ก็พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ร้อยละ 72.3 มีความคิดเห็นในระดับที่ไม่เห็นด้วยและไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง

- มีผู้ที่ต้องการล้มล้างศาสนาพุทธอยู่เบื้องหลังการชุมนุมคัดค้านรัฐบาล

จากการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีทัศนคติในทางที่ไม่แน่ใจกับข้อความดังกล่าว โดยมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) เท่ากับ 3.457 และเมื่อพิจารณาจากค่าร้อยละ ก็พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ร้อยละ 44.7 มีความคิดเห็นในระดับที่ไม่แน่ใจ แต่ก็พบว่า ร้อยละ 52.6 มีความคิดเห็นในระดับที่ไม่เห็นด้วยและไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง

- การคัดค้านรัฐบาลเป็นวิธีการของพวกที่นิยมกฎหมาย

จากการศึกษา พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีทัศนคติในทางที่ไม่เห็นด้วยกับข้อความดังกล่าว โดยมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) เท่ากับ 3.500 และเมื่อพิจารณาจากค่าร้อยละ ก็พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ร้อยละ 59.4 มีความคิดเห็นในระดับที่ไม่เห็นด้วยและไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง

- การคัดค้านรัฐบาลเป็นการกระทำของกลุ่มผู้ที่ต้องการอำนาจ

จากการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีทัศนคติในทางที่ไม่แน่ใจกับข้อความดังกล่าว โดยมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) เท่ากับ 3.450 แต่เมื่อพิจารณาจากค่าร้อยละก็พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ร้อยละ 53.0 มีความคิดเห็นในระดับที่ไม่เห็นด้วยและไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง

- กลุ่มที่คัดค้านรัฐบาลเป็นพวกที่ทำลายเศรษฐกิจของบ้านเมือง
จากการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีทัศนคติในทางที่ไม่แน่ใจกับข้อความ
ดังกล่าวโดยมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) เท่ากับ 3.377 แต่เมื่อพิจารณาจากค่าร้อยละก็พบ
ว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ร้อยละ 54.7 มีความคิดเห็นในระดับที่ไม่เห็นด้วยและไม่
เห็นด้วยอย่างยิ่ง

- สมาพันธ์ประชาธิปไตยมุ่งจะล้มล้างรัฐบาลที่ชอบด้วยกฎหมาย
จากการศึกษา พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีทัศนคติในทางที่ไม่เห็นด้วยกับข้อ
ความดังกล่าวโดยมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) เท่ากับ 3.597และเมื่อพิจารณาจากค่าร้อยละ
ก็พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ร้อยละ 58.7 มีความคิดเห็นในระดับที่ไม่เห็นด้วย
เห็นด้วยและไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง

- การคัดค้านรัฐบาลเกิดขึ้นเพราะการปลุกระดม ของพรรคฝ่ายค้านที่
หวังผลประโยชน์ส่วนตัว

จากการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีทัศนคติในทางที่ไม่แน่ใจกับข้อความ
ดังกล่าวโดยมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) เท่ากับ 3.327 และเมื่อพิจารณาจากค่าร้อยละ ก็
พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ร้อยละ 34.7 มีความคิดเห็นในระดับที่ไม่แน่ใจ แต่ก็
พบว่า ร้อยละ 45.7 มีความคิดเห็นในระดับที่ไม่เห็นด้วยและไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง

- ประชาชนส่วนใหญ่ยังมีความชื่นชมต่อรัฐบาลพลเอกสุจินดา มีคน
เพียงส่วนน้อยที่คัดค้านรัฐบาล

จากการศึกษา พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีทัศนคติในทางที่ไม่เห็นด้วยกับข้อ
ความดังกล่าวโดยมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) เท่ากับ 4.007และเมื่อพิจารณาจากค่าร้อยละ
ก็พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ร้อยละ 72.0 มีความคิดเห็นในระดับที่ไม่เห็นด้วย
เห็นด้วยและไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง

- การชุมนุมเป็นการก่อความวุ่นวายทำให้เกิดผลเสียต่อประเทศ

จากการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีทัศนคติในทางที่ไม่แน่ใจกับข้อความ
ดังกล่าวโดยมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) เท่ากับ 2.633 แต่เมื่อพิจารณาจากค่าร้อยละ ก็
พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ร้อยละ 54.3 มีความคิดเห็นในระดับที่เห็นด้วยและ
เห็นด้วยอย่างยิ่ง

ตารางที่ 5 จำนวนและร้อยละของความคาดหวังที่มีต่อความสำเร็จในการคัดค้านรัฐบาล

ข้อความ	เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่เห็น ด้วย	ไม่เห็นด้วย อย่างยิ่ง	$\bar{X}$	S.D
	จำนวน (%)	จำนวน (%)	จำนวน (%)	จำนวน (%)	จำนวน (%)		
-ท่านคิดว่าจะมีคนจำนวนมากที่จะ ออกมาร่วมการชุมนุม	29 (9.7)	169(56.3)	77(25.7)	24 (8.0)	1 (0.3)	3.670	.772
-การเข้าร่วมการคัดค้านรัฐบาล ของท่านจะมีส่วนช่วยให้เกิดผล สำเร็จในการคัดค้านรัฐบาล	14 (4.7)	115(38.3)	128(42.7)	38(12.6)	5 (1.7)	3.317	.816
-การคัดค้านรัฐบาลจะประสบผล สำเร็จถ้าหากมีคนเข้าร่วมใน จำนวนที่มากพอ	27 (9.0)	142(47.3)	78(26.0)	45(15.0)	8 (2.7)	3.450	.944
-ผู้ที่คัดค้านรัฐบาลเป็นกลุ่มคนส่วน น้อยเท่านั้น	5 (1.7)	57(19.0)	70(23.3)	131(43.7)	37(12.3)	3.460	.989

ต่อตารางที่ 5 จำนวนและร้อยละของความคาดหวังที่มีต่อความสำเร็จในการคัดค้านรัฐบาล

ข้อความ	เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่เห็น ด้วย	ไม่เห็นด้วย อย่างยิ่ง	$\bar{X}$	S.D
	จำนวน (%)	จำนวน (%)	จำนวน (%)	จำนวน (%)	จำนวน (%)		
-การคัดค้านรัฐบาลครั้งนี้ไม่น่าที่จะประสบผลสำเร็จ	4 (1.3)	44(14.7)	106(35.3)	119(39.7)	27 (9.0)	3.403	.893
-การที่ท่านให้ความช่วยเหลือสนับสนุนหรือไม่ช่วยเหลือสนับสนุนแก่กลุ่มผู้ชุมนุมคัดค้านรัฐบาลผลของการคัดค้านรัฐบาลก็ไม่แตกต่างกัน	6 (2.0)	73(24.3)	92(30.7)	111(37.0)	18 (6.0)	3.207	.945
-ยังมีคนอีกจำนวนมากที่ให้การสนับสนุนการคัดค้านรัฐบาลโดยไม่ได้เอออุมาร่วมการชุมนุม	84(28.0)	167(55.7)	29 (9.7)	10 (3.3)	10 (3.3)	4.017	.901
-ผู้ที่จะเข้าร่วมการชุมนุมคงจะมีจำนวนเพียงเล็กน้อยไม่ส่งผลต่อรัฐบาล	7 (2.3)	46(15.3)	78(26.0)	137(45.7)	32(10.7)	3.470	.955

จากตารางที่ 5 การศึกษาความคาดหวังของกลุ่มตัวอย่างที่มีต่อความสำเร็จในการคัดค้านรัฐบาล มีรายละเอียดดังนี้ คือ

- ท่านคิดว่าจะมีคนจำนวนมากที่จะออกมาร่วมการชุมนุม

จากการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีทัศนคติในทางที่เห็นด้วยกับข้อความดังกล่าว โดยมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) เท่ากับ 3.670 และเมื่อพิจารณาจากค่าร้อยละ ก็พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ร้อยละ 66.0 มีความคิดเห็นในระดับที่เห็นด้วยและเห็นด้วยอย่างยิ่ง

- การเข้าร่วมการคัดค้านรัฐบาลของท่านจะมีส่วนช่วยให้เกิดผลสำเร็จในการคัดค้านรัฐบาล

จากการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีทัศนคติในทางที่ไม่แน่ใจกับข้อความดังกล่าว โดยมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) เท่ากับ 3.317 และเมื่อพิจารณาจากค่าร้อยละ ก็พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ร้อยละ 42.7 มีความคิดเห็นในระดับที่ไม่แน่ใจ แต่ก็พบว่า ร้อยละ 43.0 มีความคิดเห็นในระดับที่เห็นด้วยและเห็นด้วยอย่างยิ่ง

- การคัดค้านรัฐบาลจะประสบผลสำเร็จถ้าหากมีคนเข้าร่วมในจำนวนที่มากพอ

จากการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีทัศนคติในทางที่ไม่แน่ใจกับข้อความดังกล่าว โดยมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) เท่ากับ 3.450 แต่เมื่อพิจารณาจากค่าร้อยละก็พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ร้อยละ 56.3 มีความคิดเห็นในระดับที่เห็นด้วยและเห็นด้วยอย่างยิ่ง

- ผู้ที่คัดค้านรัฐบาลเป็นกลุ่มคนส่วนน้อยเท่านั้น

จากการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีทัศนคติในทางที่ไม่แน่ใจกับข้อความดังกล่าว โดยมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) เท่ากับ 3.460 แต่เมื่อพิจารณาจากค่าร้อยละก็พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ร้อยละ 56.0 มีความคิดเห็นในระดับที่ไม่เห็นด้วยและไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง

- การคัดค้านรัฐบาลครั้งนี้ไม่น่าที่จะประสบผลสำเร็จ

จากการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีทัศนคติในทางที่ไม่แน่ใจกับข้อความดังกล่าว โดยมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) เท่ากับ 3.403 แต่เมื่อพิจารณาจากค่าร้อยละก็พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ร้อยละ 48.7 มีความคิดเห็นในระดับที่ไม่เห็นด้วยและไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง

- การที่ท่านให้ความช่วยเหลือ สนับสนุนหรือไม่ช่วยเหลือ สนับสนุนแก่กลุ่มผู้ชุมนุมคัดค้านรัฐบาลผลของการคัดค้านรัฐบาลก็ไม่แตกต่างกัน

จากการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีทัศนคติในทางที่ไม่แน่ใจกับข้อความดังกล่าว โดยมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) เท่ากับ 3.207 แต่เมื่อพิจารณาจากค่าร้อยละก็พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ร้อยละ 43.0 มีความคิดเห็นในระดับที่ไม่เห็นด้วยและไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง

- ยังมีคนอีกจำนวนมากที่ให้การสนับสนุนการคัดค้านรัฐบาล โดยไม่ได้ ออกมาร่วมการชุมนุม

จากการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีทัศนคติในทางที่เห็นด้วยกับข้อความดังกล่าว โดยมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) เท่ากับ 4.017 และเมื่อพิจารณาจากค่าร้อยละ ก็พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ร้อยละ 83.7 มีความคิดเห็นในระดับที่เห็นด้วยและเห็นด้วยอย่างยิ่ง

- ผู้ที่จะเข้าร่วมการชุมนุมคงจะมีจำนวนเพียงเล็กน้อยไม่ส่งผลต่อ รัฐบาล

จากการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีทัศนคติในทางที่ไม่แน่ใจกับข้อความดังกล่าว โดยมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) เท่ากับ 3.470 แต่เมื่อพิจารณาจากค่าร้อยละก็พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ร้อยละ 56.4 มีความคิดเห็นในระดับที่ไม่เห็นด้วยและไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง

ตารางที่ 6 จำนวนและร้อยละของความคาดหวังต่อปฏิกริยาของคนในครอบครัว เพื่อนร่วมวิชาชีพ

ข้อความ	เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่เห็น ด้วย	ไม่เห็นด้วย อย่างยิ่ง	$\bar{X}$	S.D
	จำนวน (%)	จำนวน (%)	จำนวน (%)	จำนวน (%)	จำนวน (%)		
-คนในครอบครัวของท่านคงจะ มีความยินดีที่ท่านเข้าร่วมการ ตัดด้านรัฐบาล	2 (0.7)	54(18.0)	100(33.3)	95(31.7)	49(16.3)	2.550	.989
-หากท่านเข้าร่วมการตัดด้านรัฐ บาลครอบครัวท่านคงจะไม่พอใจ	39(13.0)	87(29.0)	110(36.7)	62(20.6)	2 (0.7)	2.670	.968
-การที่ท่านเข้าร่วมกิจกรรมใน การตัดด้านรัฐบาลทำให้ท่านได้ รับการยอมรับจากเพื่อนร่วมงาน โดยส่วนใหญ่	3 (1.0)	76(25.3)	129(43.0)	77(25.7)	15 (5.0)	2.917	.863
-เพื่อนร่วมงานส่วนใหญ่ล้วนแต่ ให้การสนับสนุนการเข้าร่วม กิจกรรมการตัดด้านรัฐบาล	19 (6.3)	130(43.3)	110(36.7)	30(10.0)	11 (3.7)	3.387	.887

จากตารางที่ 6 การศึกษาความคาดหวังของกลุ่มตัวอย่างที่มีต่อปฏิกริยาของคนในครอบครัว เพื่อนร่วมวิชาชีพ มีรายละเอียดดังนี้ คือ

- คนในครอบครัวของท่านคงจะมีความยินดีที่ท่านเข้าร่วมการคัดค้านรัฐบาล

จากการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีทัศนคติในทางที่ไม่แน่ใจกับข้อความดังกล่าว โดยมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) เท่ากับ 2.550 และเมื่อพิจารณาจากค่าร้อยละ ก็พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ร้อยละ 33.3 มีความคิดเห็นในระดับที่ไม่แน่ใจ แต่ก็พบว่า ร้อยละ 48.0 มีความคิดเห็นในระดับที่ไม่เห็นด้วยและไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง

- หากท่านเข้าร่วมการคัดค้านรัฐบาลครอบครัวท่านคงจะไม่พอใจ

จากการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีทัศนคติในทางที่ไม่แน่ใจกับข้อความดังกล่าว โดยมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) เท่ากับ 2.670 และเมื่อพิจารณาจากค่าร้อยละ ก็พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ร้อยละ 36.7 มีความคิดเห็นในระดับที่ไม่แน่ใจ แต่ก็พบว่า ร้อยละ 42.0 มีความคิดเห็นในระดับที่เห็นด้วยและเห็นด้วยอย่างยิ่ง

- การที่ท่านเข้าร่วมกิจกรรมในการคัดค้านรัฐบาลทำให้ท่านได้รับการยอมรับจากเพื่อนร่วมงานโดยส่วนใหญ่

จากการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีทัศนคติในทางที่ไม่แน่ใจกับข้อความดังกล่าว โดยมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) เท่ากับ 2.917 และเมื่อพิจารณาจากค่าร้อยละ ก็พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ร้อยละ 43.0 มีความคิดเห็นในระดับที่ไม่แน่ใจ แต่ก็พบว่า ร้อยละ 30.7 มีความคิดเห็นในระดับที่ไม่เห็นด้วยและไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง

- เพื่อนร่วมงานส่วนใหญ่ล้วนแต่ให้การสนับสนุนการเข้าร่วมกิจกรรมการคัดค้านรัฐบาล

จากการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีทัศนคติในทางที่ไม่แน่ใจกับข้อความดังกล่าว โดยมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) เท่ากับ 3.387 แต่เมื่อพิจารณาจากค่าร้อยละก็พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ร้อยละ 49.6 มีความคิดเห็นในระดับที่เห็นด้วยและเห็นด้วยอย่างยิ่ง

ตารางที่ 7 จำนวนและร้อยละของความคาดหวังเกี่ยวกับประโยชน์และการสูญเสียจากการเข้าร่วมการคัดค้านรัฐบาล

ข้อความ	เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่เห็น ด้วย	ไม่เห็นด้วย อย่างยิ่ง	$\bar{X}$	S.D
	จำนวน (%)	จำนวน (%)	จำนวน (%)	จำนวน (%)	จำนวน (%)		
-การเข้าร่วมการคัดค้านรัฐบาล เป็นการสูญเสียเวลาโดยเปล่า ประโยชน์	13 (4.3)	34(11.3)	47(15.7)	155(51.7)	51(17.0)	3.657	1.027
-การเข้าร่วมการชุมนุมของท่าน จะเป็นเครื่องยืนยันในพลัง บริสุทธิ์ของประชาชน	54(18.0)	129(43.0)	77(25.7)	28 (9.3)	12 (4.0)	3.617	1.013
-เป็นการเสียเวลาทำงานหากจะ เข้าร่วมการคัดค้านรัฐบาล	8 (2.7)	44(14.7)	49(16.3)	162(54.0)	37(12.3)	3.587	.972
-การร่วมในกิจกรรมการคัดค้าน รัฐบาลไม่มีผลกระทบต่อความ มั่นคงในอาชีพการงานของท่าน	30(10.0)	141(47.0)	94(31.3)	26 (8.7)	9 (3.0)	3.523	.897

ต่อตารางที่ 7 จำนวนและร้อยละของความคาดหวังเกี่ยวกับประโยชน์และการสูญเสียจากการเข้าร่วมการตัดด้านรัฐบาล

ข้อความ	เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่เห็น ด้วย	ไม่เห็นด้วย อย่างยิ่ง	$\bar{X}$	S.D
	จำนวน (%)	จำนวน (%)	จำนวน (%)	จำนวน (%)	จำนวน (%)		
-การร่วมลงชื่อเพื่อเรียกร้องต่อ รัฐบาลอาจจะทำให้ท่านถูกลง โทษจากผู้บังคับบัญชา	7 (2.3)	23 (7.7)	106(35.3)	138(46.0)	26 (8.7)	3.510	.848
-การที่ท่านช่วยเผยแพร่เอกสาร การตัดด้านรัฐบาลอาจจะทำให้ ท่านเสี่ยงต่อการถูกลงโทษ	7 (2.3)	78(26.0)	102(34.0)	100(33.4)	13 (4.3)	3.113	.922
-กิจกรรมการตัดด้านรัฐบาล สิ้นแล้วแต่จะส่งผลกระทบต่อ หน้าที่การงานของท่าน	6 (2.0)	33(11.0)	103(34.3)	141(47.0)	17 (5.7)	3.433	.837

จากตารางที่ 7 การศึกษาความคาดหวังของกลุ่มตัวอย่างเกี่ยวกับประโยชน์ และการสูญเสียจากการเข้าร่วมการคัดค้านรัฐบาล มีรายละเอียดดังนี้ คือ

- การเข้าร่วมการคัดค้านรัฐบาลเป็นการสูญเสียเวลาโดยเปล่าประโยชน์

จากการศึกษา พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีทัศนคติในทางที่ไม่เห็นด้วยกับข้อความดังกล่าวโดยมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) เท่ากับ 3.657 และเมื่อพิจารณาจากค่าร้อยละ ก็พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ร้อยละ 68.7 มีความคิดเห็นในระดับที่ไม่เห็นด้วยและไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง

- การเข้าร่วมการประชุมของท่านจะเป็นเรื่องยืนยันในพลังบริสุทธิ์ของประชาชน

จากการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีทัศนคติในทางที่เห็นด้วยกับข้อความดังกล่าวโดยมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) เท่ากับ 3.617 และเมื่อพิจารณาจากค่าร้อยละ ก็พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ร้อยละ 61.0 มีความคิดเห็นในระดับที่เห็นด้วยและเห็นด้วยอย่างยิ่ง

- เป็นการเสียเวลาทำงานหากจะเข้าร่วมการคัดค้านรัฐบาล

จากการศึกษา พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีทัศนคติในทางที่ไม่เห็นด้วยกับข้อความดังกล่าวโดยมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) เท่ากับ 3.587 และเมื่อพิจารณาจากค่าร้อยละ ก็พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ร้อยละ 66.3 มีความคิดเห็นในระดับที่ไม่เห็นด้วยและไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง

- การร่วมในกิจกรรมการคัดค้านรัฐบาลไม่มีผลกระทบต่อความมั่นคงในอาชีพการงานของท่าน

จากการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีทัศนคติในทางที่เห็นด้วยกับข้อความดังกล่าวโดยมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) เท่ากับ 3.523 และเมื่อพิจารณาจากค่าร้อยละ ก็พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ร้อยละ 57.0 มีความคิดเห็นในระดับที่เห็นด้วยและเห็นด้วยอย่างยิ่ง

- การร่วมลงชื่อเพื่อเรียกร้องต่อรัฐบาลอาจจะทำให้ท่านถูกลงโทษจากผู้บังคับบัญชา

จากการศึกษา พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีทัศนคติในทางที่ไม่เห็นด้วยกับข้อความดังกล่าวโดยมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) เท่ากับ 3.510 และเมื่อพิจารณาจากค่าร้อยละ ก็พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ร้อยละ 54.7 มีความคิดเห็นในระดับที่ไม่เห็นด้วยและไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง

- การที่ท่านช่วยเผยแพร่เอกสารการคัดค้านรัฐบาลอาจจะทำให้ท่านเสี่ยงต่อการถูกลงโทษ

จากการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีทัศนคติในทางที่ไม่แน่ใจกับข้อความดังกล่าว โดยมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) เท่ากับ 3.113 และเมื่อพิจารณาจากค่าร้อยละ ก็พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ร้อยละ 34.0 มีความคิดเห็นในระดับที่ไม่แน่ใจ แต่ก็พบว่า ร้อยละ 37.7 มีความคิดเห็นในระดับที่ไม่เห็นด้วยและไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง

- กิจกรรมการตัดด้านรัฐบาลถ้วนแล้วแต่จะส่งผลกระทบต่อหน้าที่การงานของท่าน

จากการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีทัศนคติในทางที่ไม่แน่ใจกับข้อความดังกล่าว โดยมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) เท่ากับ 3.433 แต่เมื่อพิจารณาจากค่าร้อยละก็พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ร้อยละ 52.7 มีความคิดเห็นในระดับที่ไม่เห็นด้วยและไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง

ตารางที่ 8 จำนวนและร้อยละของอิทธิพลของสื่อสารมวลชนต่อการเข้าร่วม
ขบวนการทางสังคม

อิทธิพลของสื่อสารมวลชน	จำนวน	ร้อยละ
1. ข่าวหรือข้อมูลเกี่ยวกับการคัดค้านรัฐบาล ที่ได้รับครั้งแรกเป็นข่าวสารจากฝ่ายใด		
- ฝ่ายรัฐบาล	155	51.7
- กลุ่ม องค์กรที่นำการคัดค้านรัฐบาล	98	32.6
- จากสื่อสารมวลชนชนิดต่างๆ	47	15.7
2. ท่านได้รับข่าวสารข้อมูลจากฝ่ายใด มากกว่ากัน		
- ฝ่ายรัฐบาลมากกว่า	163	54.3
- กลุ่ม องค์กรที่คัดค้านรัฐบาลมากกว่า	44	14.7
- ได้รับจากทุกฝ่ายเท่าๆกัน	89	29.7
- ไม่สนใจติดตามข่าวเลย	4	1.3
3. ท่านสนใจหาข้อมูลข่าวสารเพิ่มเติมจาก ฝ่ายใดบ้าง		
- ฝ่ายรัฐบาล	15	5.0
- กลุ่ม องค์กรที่คัดค้านรัฐบาล	79	26.3
- ทุกๆ ฝ่ายเท่ากัน	198	66.0
- ไม่สนใจที่จะติดตามข่าวสารเพิ่มเติม	8	2.7

จากตารางที่ 8 พบว่า กลุ่มตัวอย่างได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการคัดค้านรัฐบาลเป็นครั้งแรกจากฝ่ายรัฐบาลเป็นส่วนใหญ่ ร้อยละ 51.7 และข้อมูลข่าวสารที่ได้รับจากฝ่ายรัฐบาลก็มีมากที่สุด ทั้งนี้เนื่องจากรัฐบาลเป็นผู้ที่ควบคุมสื่อสารมวลชนที่สำคัญทั้งวิทยุ โทรทัศน์ไว้ได้

ส่วนความสนใจแสวงหาข้อมูลข่าวสารเพิ่มเติมพบว่า กลุ่มตัวอย่างโดยส่วนใหญ่ให้ความสนใจติดตามหาข้อมูลเพิ่มเติมจากทุกๆ ฝ่าย

ตารางที่ 9 จำนวนและร้อยละของอิทธิพลของสื่อสารมวลชนต่อการเข้าร่วม
ขบวนการทางสังคม

อิทธิพลของสื่อสารมวลชน	จำนวน	ร้อยละ
4. ท่านติดตามข่าวสารที่เกี่ยวข้องกับการคัดค้าน จากสื่อประเภทใดมากที่สุด		
- โทรทัศน์	108	36.0
- ติดตามจากสื่อหลาย ๆ สื่อ	72	24.0
- หนังสือพิมพ์	70	23.3
- คำบอกเล่าของผู้ที่เข้าร่วม ในเหตุการณ์ฯ	19	6.3
- ใบปลิว/แถลงการณ์ต่าง ๆ	14	4.7
- วิทยู	7	2.3
- โทรสารต่าง ๆ	4	1.3
- ข่าวผ่านดาวเทียม/วิทยู B.B.C	4	1.3
- เข้าร่วมด้วยตนเอง	2	0.7
5. แหล่งข้อมูลข่าวสารที่ท่านให้ความเชื่อ ถือมากที่สุด ในขณะที่นั้น		
- หนังสือพิมพ์	69	23.0
- โทรทัศน์	68	22.7
- คำบอกเล่าของบุคคลที่เข้าร่วมฯ	46	15.3
- ใบปลิว/แถลงการณ์	22	7.3
- วิทยู	10	3.3
- คำประกาศแถลงการณ์ของรัฐบาล	10	3.3
- โทรสารต่าง ๆ	8	2.7
- เชื่อถือข้อมูลจากหลาย ๆ แหล่ง	37	12.3
- ไม่เชื่อถือข้อมูลจากแหล่งใดเลย	30	10.1

จากตารางที่ 9 พบว่า สื่อที่กลุ่มตัวอย่างติดตามข่าวสารข้อมูลเกี่ยวกับการคัดค้านรัฐบาลมากที่สุดคือ โทรทัศน์ ร้อยละ 36.0 รองลงมาคือ การติดตามจากสื่อหลาย ๆ สื่อ และหนังสือพิมพ์ ร้อยละ 24.0 , 23.3 ตามลำดับ

แต่เมื่อพิจารณาถึงแหล่งข้อมูลที่กลุ่มตัวอย่างให้ความเชื่อถือ ก็พบว่า สื่อหนังสือพิมพ์เป็นสื่อที่ได้รับความเชื่อถือสูงสุด อีกทั้งเมื่อพิจารณาถึงสัดส่วนของ แหล่งข้อมูล สื่อต่างๆ จะเห็นได้ว่า กลุ่มตัวอย่างให้ความเชื่อถือในสื่อ และแหล่ง ข้อมูลที่มีได้อยู่ในความควบคุมของรัฐบาลขณะนั้นมากกว่า อาทิเช่น หนังสือพิมพ์ ค่ำบอกล่าของผู้ที่เข้าร่วมในเหตุการณ์, โบสถ์แกลงการณ, โทรสารต่างๆ

ตารางที่ 10 จำนวนและร้อยละของอิทธิพลของสื่อสารมวลชนต่อการเข้าร่วม ขบวนการทางสังคม

อิทธิพลของสื่อสารมวลชน	จำนวน	ร้อยละ
6. ท่านติดตามข่าวสารจากฝ่ายที่คัดค้าน มากน้อยเพียงใด		
- เพียงครั้งเดียว	13	4.3
- มากกว่า 1 ครั้ง	265	88.4
- ไม่เคยเลย	22	7.3
7. การที่ท่านติดตามข่าวสารที่ชักชวนให้ท่าน เข้าร่วมการคัดค้านรัฐบาลมีผลทำให้ท่าน คล้อยตามหรือไม่		
- มีผลมาก	100	33.3
- มีผลน้อยมาก	62	20.7
- ไม่มีผลเลย	69	23.0
- ไม่แน่ใจ	69	23.0
8. การที่แพทย์เข้าไปเป็นผู้นำในสมพันธ์ ประชาธิปไตย ทำให้มีอิทธิพลในการชัก จูงบุคลากรทางการแพทย์ โดยทั่วไปให้ เข้าร่วมการคัดค้านรัฐบาลหรือไม่		
- มีผลมาก	105	35.0
- มีผลน้อยมาก	60	20.0
- ไม่มีผลเลย	55	18.3
- ไม่แน่ใจ	80	26.7

จากตารางที่ 10 พบว่า กลุ่มตัวอย่างให้ความสนใจติดตามข้อมูลข่าวสารจากฝ่ายที่คัดค้านรัฐบาลค่อนข้างสูงและเมื่อให้กลุ่มตัวอย่างประเมินถึงผลจากการติดตามข่าวสารข้อมูลต่างๆ ก็พบว่า มีส่วนโน้มน้าวให้กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นในเชิงคล้อยตามได้มากพอสมควร

และกรณีที่มีบุคลากรทางการแพทย์เข้าไปร่วมเป็นกรรมการในองค์กรที่นำการคัดค้านรัฐบาล คือ สมาพันธ์วิชาชีพไทย ก็มีผลในการชักจูงบุคลากรทางการแพทย์โดยทั่วไปให้ออกมาร่วมการคัดค้านรัฐบาลได้ค่อนข้างมากเช่นกัน

ตารางที่ 11 จำนวนและร้อยละของอิทธิพลของสื่อสารมวลชนต่อการเข้าร่วมขบวนการทางสังคม

อิทธิพลของสื่อสารมวลชน	จำนวน	ร้อยละ
9. ถ้าไม่มีบุคคลในวงการแพทย์เข้าร่วมในองค์กรที่คัดค้านรัฐบาล ท่านจะเข้าร่วมการคัดค้านรัฐบาลด้วยหรือไม่		
- เข้าร่วมแน่นอน	72	24.0
- เข้าร่วมบางกิจกรรม	106	35.3
- ไม่เข้าร่วม	41	13.7
- ไม่เข้าร่วมแน่นอน	14	4.7
- ไม่แน่ใจ	67	22.3
10. ถ้าไม่มีเหตุการณ์การทำร้ายแพทย์และพยาบาลหรือการปฏิบัติที่รุนแรงต่อบุคคลในวงการแพทย์ท่านจะเข้าร่วมกิจกรรมในการคัดค้านรัฐบาลด้วยหรือไม่		
- เข้าร่วมแน่นอน	82	27.3
- เข้าร่วมบางกิจกรรม	98	32.7
- ไม่เข้าร่วม	45	15.0
- ไม่เข้าร่วมแน่นอน	18	6.0
- ไม่แน่ใจ	57	19.0

จากตารางที่ 11 พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นว่าการที่มีบุคคลในวงการแพทย์เข้าร่วมในองค์กรที่นำการคัดค้านรัฐบาล และเหตุการณ์การทำร้ายแพทย์ พยาบาลหรือการปฏิบัติที่ไม่เหมาะสมกับบุคลากรทางการแพทย์นั้นไม่ได้เป็นส่วนสำคัญที่ส่งผลมากต่อการตัดสินใจของบุคลากรทางการแพทย์โดยทั่วไป

กล่าวคือถึงแม้ว่าจะไม่มีเหตุการณ์ต่างๆ ดังกล่าว กลุ่มตัวอย่างก็ยังคงจะตัดสินใจเข้าร่วมการคัดค้านรัฐบาลด้วยเหตุผลด้านอื่นๆ ประกอบกัน หากแต่กรณีเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นได้มีส่วนกระตุ้นให้เกิดการตัดสินใจเท่านั้น

ตอนที่ 3 ข้อมูลการเข้าร่วมขบวนการทางสังคม และความสัมพันธ์ของปัจจัยด้านต่างๆ กับการเข้าร่วมขบวนการทางสังคม

ตารางที่ 12 จำนวนและร้อยละของผู้ที่เข้าร่วมแยกตามรายการกิจกรรมในขบวนการทางสังคม

กิจกรรมในขบวนการทางสังคม	จำนวน	ร้อยละ
1. การให้ความสนใจติดตามข่าวสารการคัดค้านรัฐบาล		
- ได้เข้าร่วม	254	84.7
- ไม่ได้เข้าร่วม	46	15.3
2. ช่วยเผยแพร่ข่าวสารข้อมูลของกลุ่มองค์กรที่นำการคัดค้านรัฐบาล		
- ได้เข้าร่วม	117	39.0
- ไม่ได้เข้าร่วม	183	61.0
3. แต่งกายหรือสวมปลอกแขนสีดำ		
- ได้เข้าร่วม	108	36.0
- ไม่ได้เข้าร่วม	192	64.0

ต่อตารางที่ 12 จำนวนและร้อยละของผู้ที่เข้าร่วมแยกตามรายการกิจกรรมใน
ขบวนการทางสังคม

กิจกรรมในขบวนการทางสังคม	จำนวน	ร้อยละ
4. ชักชวนให้ผู้อื่นเข้าร่วมการเรียกร้อง ต่อรัฐบาล		
- ได้เข้าร่วม	80	26.7
- ไม่ได้เข้าร่วม	220	73.3
5. ร่วมลงชื่อเรียกร้องต่อรัฐบาล		
- ได้เข้าร่วม	77	25.7
- ไม่ได้เข้าร่วม	223	74.3
6. บริจาคเงินหรือสิ่งของเพื่อสนับสนุน การชุมนุมคัดค้านรัฐบาล		
- ได้เข้าร่วม	73	24.3
- ไม่ได้เข้าร่วม	227	75.7
7. เข้าร่วมการชุมนุมเพื่อคัดค้านรัฐบาล		
- ได้เข้าร่วม	55	18.3
- ไม่ได้เข้าร่วม	245	81.7
8. ร่วมให้บริการการรักษาพยาบาลใน บริเวณที่มีการชุมนุมคัดค้านรัฐบาล		
- ได้เข้าร่วม	52	17.3
- ไม่ได้เข้าร่วม	248	82.7

จากตารางที่ 12 พบว่ากลุ่มตัวอย่างได้เข้าร่วมกิจกรรมของขบวนการทางสังคมเรียงลำดับจากน้อย ดังนี้ คือ การให้ความสนใจติดตามข่าวสารการคัดค้านรัฐบาล, การช่วยเผยแพร่ข่าวสารข้อมูลของกลุ่มองค์กรที่นำการคัดค้านรัฐบาล, การแต่งกายหรือสวมปลอกแขนสีดำ, การชักชวนให้ผู้อื่นเข้าร่วมการเรียกร้องต่อ

รัฐบาล, การร่วมลงชื่อเรียกร้องต่อรัฐบาล, การบริจาคเงิน หรือสิ่งของเพื่อสนับสนุนการชุมนุมคัดค้านรัฐบาล, การเข้าร่วมการชุมนุมคัดค้านรัฐบาล และการร่วมให้บริการรักษาพยาบาลในบริเวณที่มีการชุมนุมคัดค้านรัฐบาล

ตารางที่ 13 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของทัศนคติและความคาดหวังโดยรวมของกลุ่มตัวอย่างกับระดับการเข้าร่วมขบวนการทางสังคม

ทัศนคติและความคาดหวังโดยรวม (X) กับระดับการเข้าร่วมขบวนการทางสังคม (Y)	สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (Rxy)
- ทัศนคติและความคาดหวังโดยรวม	.5156 **

** P < .001

จากตารางที่ 13 พบว่า ปัจจัยด้านทัศนคติที่มีต่อรัฐบาล, กลุ่ม องค์การที่นำการคัดค้านรัฐบาล และความคาดหวังที่มีต่อความสำเร็จในการคัดค้านรัฐบาล, ความคาดหวังต่อปฏิกิริยาของคนในครอบครัว เพื่อนร่วมวิชาชีพ, ความคาดหวังเกี่ยวกับประโยชน์ และการสูญเสียจากการเข้าร่วมการคัดค้านรัฐบาล ตลอดจนอิทธิพลการชักจูงของสื่อสารมวลชน มีความสัมพันธ์กับระดับการเข้าร่วมกิจกรรมของขบวนการทางสังคม ในเหตุการณ์เดือนพฤษภาคม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 ซึ่งจะสามารถพิจารณาถึงรายละเอียดของความสัมพันธ์ของแต่ละตัวแปรได้จากตารางถัดไป

ตารางที่ 14 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของทัศนคติที่มีต่อรัฐบาล และกลุ่มองค์กรที่
นำการคัดค้านรัฐบาลกับระดับการเข้าร่วมขบวนการทางสังคม

ทัศนคติ ๗ (X) กับ ระดับการเข้าร่วมขบวนการทางสังคม (Y)	สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (Rxy)
- ทัศนคติที่มีต่อรัฐบาลพล.อ.สุจินดา	-.3628 **
- ทัศนคติที่มีต่อกลุ่ม องค์กรที่นำการคัดค้าน รัฐบาล	.4600 **

** P < .001

จากตารางที่ 14 พบว่า ทัศนคติที่มีต่อรัฐบาล มีความสัมพันธ์ในทิศทางที่เป็นลบ กับระดับการเข้าร่วมกิจกรรมของขบวนการทางสังคม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 ซึ่งหมายความว่า ถ้ากลุ่มตัวอย่างมีทัศนคติที่ติดต่อรัฐบาลมากขึ้นเพียงใด ระดับของการเข้าร่วมกิจกรรมของขบวนการทางสังคมก็จะน้อยลงเป็นความสัมพันธ์ในลักษณะที่ผกผันกัน

ส่วนทัศนคติที่มีต่อกลุ่ม องค์กรที่นำการคัดค้านรัฐบาล มีความสัมพันธ์กับระดับการเข้าร่วมกิจกรรมของขบวนการทางสังคมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 ซึ่งหมายความว่าถ้ากลุ่มตัวอย่างมีทัศนคติที่ติดต่อกลุ่ม องค์กรที่นำการคัดค้านรัฐบาลมากขึ้นเพียงใด ระดับของการเข้าร่วมกิจกรรมของขบวนการทางสังคมก็จะมากขึ้นเช่นกัน

ตารางที่ 15 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของความคาดหวังต่อความสำเร็จในการ
คัดค้านรัฐบาล, ปฏิกริยาของคนในครอบครัว เพื่อนร่วมวิชาชีพและ
ความคาดหวังเกี่ยวกับประโยชน์ และการสูญเสียจากการเข้าร่วม
การคัดค้านรัฐบาล , อิทธิพลการชักจูงของสื่อสารมวลชน กับ
ระดับการเข้าร่วมขบวนการทางสังคม

ความคาดหวังฯ (X) กับ ระดับการเข้าร่วมขบวนการทางสังคม (Y)	สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (Rxy)
- ความคาดหวังต่อความสำเร็จในการคัด ค้านรัฐบาล	.4684 **
- ความคาดหวังต่อปฏิกิริยาของคนในครอบ ครัว เพื่อนร่วมวิชาชีพ	.4458 **
- ความคาดหวังเกี่ยวกับประโยชน์และการ สูญเสียจากการเข้าร่วมการคัดค้านรัฐบาล	.4547 **
- อิทธิพลการชักจูงของสื่อสารมวลชน	.5363 **

** P < .001

จากตารางที่ 15 พบว่า ความคาดหวังต่อความสำเร็จในการคัดค้าน
รัฐบาล มีความสัมพันธ์กับระดับการเข้าร่วมกิจกรรมของขบวนการทางสังคมอย่าง
มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 ซึ่งหมายความว่า ถ้ากลุ่มตัวอย่างมีความคาด
หวังในความสำเร็จในการคัดค้านรัฐบาลมากขึ้นเพียงใด ระดับของการเข้าร่วม
กิจกรรมของขบวนการทางสังคมก็จะมากขึ้นเช่นกัน

ความคาดหวังต่อปฏิกิริยาของคนในครอบครัว เพื่อนร่วมวิชาชีพ มีความ
สัมพันธ์ กับระดับการเข้าร่วมกิจกรรมของขบวนการทางสังคมอย่างมีนัยสำคัญทาง
สถิติที่ระดับ .001 ซึ่งหมายความว่า ถ้ากลุ่มตัวอย่างมีความคาดหวังต่อปฏิกิริยา
ของคนในครอบครัว เพื่อนร่วมวิชาชีพในทางที่สนับสนุนมากขึ้นเพียงใด ระดับของ
การเข้าร่วมกิจกรรมของขบวนการทางสังคมก็จะมากขึ้นเช่นกัน

ความคาดหวังเกี่ยวกับประโยชน์ และการสูญเสียจากการเข้าร่วมการ
คัดค้านรัฐบาล มีความสัมพันธ์ กับระดับการเข้าร่วมกิจกรรมของขบวนการทาง
สังคมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 ซึ่งหมายความว่า ถ้ากลุ่มตัวอย่างมี
ความคาดหวังเกี่ยวกับประโยชน์ มากกว่าความคาดหวังเกี่ยวกับการสูญเสียจาก
การเข้าร่วมการคัดค้านรัฐบาล ระดับของการเข้าร่วมกิจกรรมของขบวนการทาง
สังคมก็จะมากขึ้นเช่นกัน

ส่วนอิทธิพลการชักจูงของสื่อสารมวลชน มีความสัมพันธ์ กับระดับการเข้าร่วมกิจกรรมของขบวนการทางสังคม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 ซึ่งหมายความว่า ถ้ากลุ่มตัวอย่างได้รับอิทธิพลของการชักจูงจากสื่อสารมวลชนในระดับที่สูงขึ้นเพียงใด ระดับของการเข้าร่วมกิจกรรมของขบวนการทางสังคมก็จะมากขึ้นเช่นกัน

ตอนที่ 4 เปรียบเทียบความแตกต่างของทัศนคติ ความคาดหวังของกลุ่มตัวอย่างที่ได้เข้าร่วม และ ไม่ได้เข้าร่วมขบวนการทางสังคม

ตารางที่ 16 เปรียบเทียบทัศนคติต่อรัฐบาลจําแนกรายละเอียดรายข้อตามลักษณะของกลุ่มตัวอย่างที่ได้เข้าร่วมและ ไม่ได้เข้าร่วมขบวนการทางสังคม

ข้อความ	ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$)		S.D		T-test
	กลุ่มผู้ ที่เข้า ร่วม	กลุ่มผู้ ที่ไม่เข้า ร่วม	กลุ่มผู้ เข้า ร่วม	กลุ่มผู้ ที่ไม่เข้า ร่วม	
-พล.อ สุจินดา มีความเหมาะสมกับตำแหน่งนายกรัฐมนตรีมากกว่าหัวหน้าพรรคการเมืองคนใด	1.91	2.98	.94	1.22	5.63**
-การเข้ารับตำแหน่งนายกรัฐมนตรีของ พล.อ สุจินดา เป็นสิ่งที่ชอบด้วยกฎหมาย	2.19	2.78	1.07	1.19	3.38**
-นายกรัฐมนตรีเป็นผู้ที่มีความจริงจังต่อประเทศชาติโดยส่วนรวม	3.41	3.63	1.16	1.04	1.19
-พล.อ สุจินดา รับตำแหน่งนายกรัฐมนตรีเพราะเห็นแก่ประโยชน์ของประเทศชาติ	2.35	3.04	.88	1.15	3.90**
-พล.อ สุจินดา เป็นผู้ที่ไม่รักษาสัจจะ จึงไม่เหมาะสมกับการเป็นผู้นำประเทศ	2.41	2.93	1.14	1.24	2.84**

** P < .01 * P < .05

ต่อตารางที่ 16 เปรียบเทียบทัศนคติต่อรัฐบาลจําแนกรายละเอียดรายข้อตามลักษณะของกลุ่มตัวอย่างที่ได้เข้าร่วมและไม่ได้เข้าร่วมขบวนการทางสังคม

ข้อความ	ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$)		S.D		T-test
	กลุ่มผู้ ที่เข้า ร่วม	กลุ่มผู้ ที่ไม่เข้า ร่วม	กลุ่มผู้ ที่เข้า ร่วม	กลุ่มผู้ ที่ไม่เข้า ร่วม	
-การมีนายกรัฐมนตรีที่มาจากทหารจะทำให้รัฐบาลมีเสถียรภาพมากขึ้น	2.41	3.02	.91	1.06	4.12**
-การมีนายทงที่เป็นผู้นำทางทหารทำให้ประเทศมีความมั่นคง	2.48	2.96	.82	1.13	2.74**
-การรับตำแหน่งนายกรัฐมนตรีของพล.อ สฤษดิ์ดา ทำให้ต่างชาติขาดความเชื่อถือในรัฐบาล	2.32	2.76	.86	1.21	2.36**

** P < .01   * P < .05

จากตารางที่ 16 พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่ได้เข้าร่วม และไม่ได้เข้าร่วมกิจกรรมในขบวนการทางสังคม มีความแตกต่างกันของทัศนคติที่มีต่อรัฐบาลจําแนกรายละเอียดรายข้อความ โดยพิจารณาจากค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) จะพบว่า ค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างที่ไม่ได้เข้าร่วมฯ จะสูงกว่ากลุ่มตัวอย่างที่ได้เข้าร่วมฯ กล่าวคือกลุ่มตัวอย่างที่ไม่ได้เข้าร่วมฯ จะมีทัศนคติในทางที่ดีต่อรัฐบาล มากกว่ากลุ่มตัวอย่างที่ได้เข้าร่วมฯ และเมื่อพิจารณาค่า t-test ก็พบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ในเกือบทุกข้อความ ยกเว้นข้อความที่ว่า "นายกรัฐมนตรีเป็นผู้ที่มีความจริงใจต่อประเทศชาติโดยส่วนรวม" ซึ่งไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ตารางที่ 17 เปรียบเทียบทัศนคติต่อกลุ่ม องค์กรที่นำการคัดค้านรัฐบาลจําแนกรายละเอียดรายข้อตามลักษณะของกลุ่มตัวอย่างที่ได้เข้าร่วม และไม่ได้เข้าร่วมขบวนการทางสังคม

ข้อความ	ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$)		S.D		T-test
	กลุ่มผู้ที่เข้าร่วม	กลุ่มผู้ที่ไม่เข้าร่วม	กลุ่มผู้ที่เข้าร่วม	กลุ่มผู้ที่ไม่เข้าร่วม	
-ผู้นำสมาพันธ์ประชาธิปไตยเป็นบุคคลที่น่าเชื่อถือ ศรัทธา	3.41	2.67	.67	.90	5.31**
-สมาพันธ์ประชาธิปไตยกระทำการคัดค้านรัฐบาลเพื่อผลประโยชน์ของประเทศชาติ	3.55	3.21	.65	.91	2.34*
-การคัดค้านรัฐบาลเป็นเรื่องที่ไม่ถูกต้อง	3.89	3.28	.83	1.05	3.73**
-มีผู้ที่ต้องการล้มล้างศาสนาพุทธอยู่เบื้องหลังการชุมนุมคัดค้านรัฐบาล	3.58	2.78	.94	.99	5.24**
-การคัดค้านรัฐบาลเป็นวิธีการของพวกที่นิยมกฎหมาย	3.58	3.04	.90	1.09	3.59**
-การคัดค้านรัฐบาลเป็นการกระทำของกลุ่มที่ต้องการอำนาจ	3.55	2.89	.94	1.16	4.21**
-กลุ่มผู้คัดค้านรัฐบาลเป็นพวกที่ทำลายเศรษฐกิจของบ้านเมือง	3.54	2.50	.98	1.26	5.29**
-สมาพันธ์ประชาธิปไตยมุ่งจะล้มล้างรัฐบาลที่ชอบด้วยกฎหมาย	3.65	3.33	.81	1.08	1.92
-การคัดค้านรัฐบาลเกิดขึ้นเพราะการปลุกระดมของพรรคฝ่ายค้าน มีหวังผลประโยชน์ส่วนตัว	3.52	2.26	.94	1.08	8.16**

** P < .01 * P < .05

ต่อตารางที่ 17 เปรียบเทียบทัศนคติต่อกลุ่ม องค์การที่นำการคัดค้านรัฐบาลจำแนกรายละเอียดรายข้อตามลักษณะของกลุ่มตัวอย่างที่ได้เข้าร่วมและไม่ได้เข้าร่วมขบวนการทางสังคม

ข้อความ	ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$)		S.D		T-test
	กลุ่มผู้ ที่เข้า ร่วม	กลุ่มผู้ ที่ไม่เข้า ร่วม	กลุ่มผู้ เข้า ร่วม	กลุ่มผู้ ที่ไม่เข้า ร่วม	
-ประชาชนส่วนใหญ่ยังมีความชื่น ชอบต่อรัฐบาลพล.อ สุจินดามีคน เพียงส่วนน้อยที่คัดค้านรัฐบาล	4.14	3.26	.85	1.12	5.06**
-การชุมนุมเป็นการก่อความวุ่น วายทำให้เกิดมลเสียดต่อประเทศ	2.80	1.74	1.32	1.00	6.25**

** P < .01   * P < .05

จากตารางที่ 17 พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่ได้เข้าร่วม และไม่ได้เข้าร่วมกิจกรรมของขบวนการทางสังคม มีความแตกต่างกันของทัศนคติที่มีต่อกลุ่ม องค์การที่นำการคัดค้านรัฐบาล จำแนกรายละเอียดตามรายข้อความ โดยพิจารณาจากค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) จะพบว่า ค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างที่ได้เข้าร่วมฯ จะสูงกว่ากลุ่มตัวอย่างที่ไม่ได้เข้าร่วมฯ กล่าวคือ กลุ่มตัวอย่างที่ได้เข้าร่วมฯ จะมีทัศนคติในทางที่ดีต่อกลุ่ม องค์การที่นำการคัดค้านรัฐบาล มากกว่ากลุ่มตัวอย่างที่ไม่ได้เข้าร่วมฯ และเมื่อพิจารณาค่า t-test ก็พบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ในเกือบทุกข้อความ ยกเว้นในข้อความที่ว่า "สมาพันธ์ประชาธิปไตย กระทำการคัดค้านรัฐบาลเพื่อประโยชน์ของประเทศชาติ" มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และข้อความที่ว่า "สมาพันธ์ประชาธิปไตยมุ่งล้มล้างรัฐบาลที่ชอบด้วยกฎหมาย" ซึ่งไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ตารางที่ 18 เปรียบเทียบความคาดหวังต่อความสำเร็จในการคัดค้านรัฐบาล
 จำแนกรายละเอียดรายข้อตามลักษณะของกลุ่มตัวอย่างที่ได้เข้าร่วม
 และไม่ได้เข้าร่วมขบวนการทางสังคม

ข้อความ	ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$)		S.D		T-test
	กลุ่มผู้ ที่เข้า ร่วม	กลุ่มผู้ ที่ไม่เข้า ร่วม	กลุ่มผู้ ที่เข้า ร่วม	กลุ่มผู้ ที่ไม่เข้า ร่วม	
-ท่านคิดว่าจะมีคนจำนวนมากที่จะ ออกมาร่วมการประชุม	3.72	3.37	.74	.90	2.90**
-การเข้าร่วมการคัดค้านรัฐบาล ของท่านจะมีส่วนช่วยให้เกิดผล สำเร็จในการคัดค้านรัฐบาล	3.36	3.07	.77	1.00	1.92
-การคัดค้านรัฐบาลจะประสบผล สำเร็จถ้าหากมีคนเข้าร่วมใน จำนวนที่มากพอ	3.35	2.98	.87	1.16	3.09**
-ผู้ที่คัดค้านรัฐบาลเป็นกลุ่มคนส่วน น้อยเท่านั้น	3.57	2.87	.96	.93	4.54**
-การคัดค้านรัฐบาลครั้งนี้ไม่น่าที่ จะประสบผลสำเร็จ	3.49	2.91	.84	1.01	4.16**
-การที่ท่านให้ความช่วยเหลือ สนับสนุนหรือไม่ช่วยเหลือสนับสนุน แก่กลุ่มผู้ชุมนุมคัดค้านรัฐบาล ผลของการคัดค้านรัฐบาลก็ไม่ แตกต่างกัน	3.30	2.70	.90	1.03	4.09**
-ยังมีคนอีกจำนวนมากที่ให้การ สนับสนุนการคัดค้านรัฐบาลโดย ไม่ได้ออกมาร่วมการประชุม	4.13	3.37	.83	1.02	5.55**
-ผู้ที่จะเข้าร่วมการประชุมคงจะมี จำนวนเพียงเล็กน้อยไม่ส่งผล ต่อรัฐบาล	3.52	3.17	.97	.85	2.30*

** P < .01   * P < .05

จากตารางที่ 18 พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่ได้เข้าร่วม และไม่ได้เข้าร่วม กิจกรรมของขบวนการทางสังคม มีความแตกต่างกันของความคาดหวังต่อความสำเร็จในการคัดค้านรัฐบาล จำแนกรายละเอียดตามรายข้อความ โดยพิจารณาจากค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) จะพบว่า ค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างที่ได้เข้าร่วมฯ จะสูงกว่ากลุ่มตัวอย่างที่ไม่ได้เข้าร่วมฯ กล่าวคือ กลุ่มตัวอย่างที่ได้เข้าร่วมฯ จะมีความคาดหวังต่อความสำเร็จในการคัดค้านรัฐบาล มากกว่ากลุ่มตัวอย่างที่ไม่ได้เข้าร่วมฯ และเมื่อพิจารณาค่า t-test ก็พบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ในเกือบทุกข้อความ ยกเว้นข้อความที่ว่า "ผู้ที่ไม่เข้าร่วมการชุมนุมคงจะมีจำนวนเพียงเล็กน้อยไม่ส่งผลกระทบต่อรัฐบาล" มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และข้อความที่ว่า "การเข้าร่วมการคัดค้านรัฐบาลของท่านจะมีส่วนช่วยให้เกิดผลสำเร็จในการคัดค้านรัฐบาล" ซึ่งไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ตารางที่ 19 เปรียบเทียบความคาดหวังต่อปฏิกิริยาของคนในครอบครัวเพื่อนร่วมวิชาชีพจำแนกรายละเอียดตามลักษณะของกลุ่มตัวอย่างที่ได้เข้าร่วม และไม่ได้เข้าร่วมขบวนการทางสังคม

ข้อความ	ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$)		S.D		T-test
	กลุ่มผู้ที่เข้าร่วม	กลุ่มผู้ที่ไม่เข้าร่วม	กลุ่มผู้ที่เข้าร่วม	กลุ่มผู้ที่ไม่เข้าร่วม	
-คนในครอบครัวของท่านคงจะมีความยินดีที่ท่านเข้าร่วมการคัดค้านรัฐบาล	2.64	2.07	.95	1.06	3.69**
-หากท่านเข้าร่วมการคัดค้านรัฐบาลครอบครัวท่านคงจะไม่พอใจ	2.76	2.15	.95	.89	4.04**

** P < .01 * P < .05

ต่อตารางที่ 19 เปรียบเทียบความคาดหวังต่อปฏิริยาของคนในครอบครัว เพื่อนร่วมวิชาชีพจำแนกรายละเอียดรายข้อตามลักษณะของกลุ่มตัวอย่างที่ได้เข้าร่วม และไม่ได้เข้าร่วมขบวนการทางสังคม

ข้อความ	ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$)		S.D		T-test
	กลุ่มผู้ที่เข้าร่วม	กลุ่มที่ไม่เข้าร่วม	กลุ่มผู้ที่เข้าร่วม	กลุ่มที่ไม่เข้าร่วม	
-การที่ท่านเข้าร่วมกิจกรรมในการคัดค้านรัฐบาลทำให้ท่านได้รับการยอมรับจากเพื่อนร่วมงานโดยส่วนใหญ่	2.97	2.61	.81	1.06	2.21*
-เพื่อนร่วมงานส่วนใหญ่ล้วนแต่ให้การสนับสนุนการเข้าร่วมกิจกรรมการคัดค้านรัฐบาล	3.51	2.70	.81	.96	6.08**

** P < .01   * P < .05

จากตารางที่ 19 พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่ได้เข้าร่วม และไม่ได้เข้าร่วมกิจกรรมของขบวนการทางสังคม มีความแตกต่างกันของความคาดหวังต่อปฏิริยาของคนในครอบครัว เพื่อนร่วมวิชาชีพ จำแนกรายละเอียดตามรายข้อความ โดยพิจารณาจากค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) จะพบว่า ค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างที่ได้เข้าร่วมฯ จะสูงกว่ากลุ่มตัวอย่างที่ไม่ได้เข้าร่วมฯ กล่าวคือ กลุ่มตัวอย่างที่ได้เข้าร่วมฯ จะมีความคาดหวังต่อปฏิริยาของคนในครอบครัว เพื่อนร่วมวิชาชีพ ในเชิงที่สนับสนุนมากกว่ากลุ่มตัวอย่างที่ไม่ได้เข้าร่วมฯ และเมื่อพิจารณาค่า t-test ก็พบว่ามีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ในเกือบทุกข้อความยกเว้นข้อความที่ว่า "การที่ท่านเข้าร่วมกิจกรรมการคัดค้านรัฐบาล ทำให้ท่านได้รับการยอมรับจากเพื่อนร่วมงานโดยส่วนใหญ่" มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 20 เปรียบเทียบความคาดหวังเกี่ยวกับประโยชน์ และการสูญเสียจากการเข้าร่วมการคัดค้านรัฐบาลจําแนกรายละเอียดรายข้อตามลักษณะของกลุ่มตัวอย่างที่ได้เข้าร่วม และไม่ได้เข้าร่วมขบวนการทางสังคม

ข้อความ	ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$)		S.D		T-test
	กลุ่มผู้ ที่เข้า ร่วม	กลุ่มผู้ ที่ไม่เข้า ร่วม	กลุ่มผู้ ที่เข้า ร่วม	กลุ่มผู้ ที่ไม่เข้า ร่วม	
-การเข้าร่วมการคัดค้านรัฐบาลเป็นการสูญเสียเวลาโดยเปล่าประโยชน์	3.85	2.59	.92	.93	8.55**
-การเข้าร่วมการชุมนุมของท่านจะเป็นเครื่องยืนยันในพลังบริสุทธิ์ของประชาชน	3.76	2.70	.91	1.05	7.26**
-เป็นการเสียเวลาทำงานหากจะเข้าร่วมการคัดค้านรัฐบาล	3.78	2.52	.84	.96	9.11**
-การร่วมในกิจกรรมการคัดค้านรัฐบาลไม่มีผลกระทบต่อความมั่นคงในอาชีพการงานของท่าน	3.56	3.33	.90	.87	1.62
-การร่วมลงชื่อเพื่อเรียกร้องต่อรัฐบาลอาจจะทำให้ท่านถูกลงโทษจากผู้บังคับบัญชา	3.60	3.02	.80	.91	4.37**
-การที่ท่านช่วยเผยแพร่เอกสารการคัดค้านรัฐบาลอาจจะทำให้ท่านเสี่ยงต่อการถูกลงโทษ	3.16	2.87	.95	.69	2.45*
-กิจกรรมการคัดค้านรัฐบาลล้วนแล้วแต่จะส่งผลกระทบต่อหน้าที่การงานของท่าน	3.50	3.04	.78	1.01	2.94**

** P < .01   * P < .05

จากตารางที่ 20 พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่ได้เข้าร่วม และไม่ได้เข้าร่วม กิจกรรมของขบวนการทางสังคม มีความแตกต่างกันของความคาดหวังเกี่ยวกับ ประโยชน์และการสูญเสียจากการเข้าร่วมการคัดค้านรัฐบาล จำแนกรายละเอียด ตามรายข้อความ โดยพิจารณาจากค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) จะพบว่า ค่าเฉลี่ยของกลุ่ม ตัวอย่างที่ได้เข้าร่วมฯ จะสูงกว่ากลุ่มตัวอย่างที่ไม่ได้เข้าร่วมฯ กล่าวคือ กลุ่ม ตัวอย่างที่ได้เข้าร่วมฯ จะมีความคาดหวังเกี่ยวกับประโยชน์ในการเข้าร่วมการ คัดค้านรัฐบาล มากกว่ากลุ่มตัวอย่างที่ไม่ได้เข้าร่วมฯ และเมื่อพิจารณาจากค่า t-test ก็พบว่ามีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ในเกือบ ทุกข้อความ ยกเว้นข้อความที่ว่า "การที่ท่านช่วยเผยแพร่เอกสารการคัดค้าน รัฐบาลอาจทำให้ท่านเสี่ยงต่อการถูกลงโทษ" มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติที่ระดับ .05 และข้อความที่ว่า "การร่วมในกิจกรรมการคัดค้านรัฐบาล ไม่มีผลกระทบต่อความมั่นคงในอาชีพการงานของท่าน " ซึ่งไม่มีความแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ตารางที่ 21 เปรียบเทียบทัศนคติ, ความคาดหวังฯ และอิทธิพลการชักจูงของ สื่อสารมวลชนของกลุ่มตัวอย่างที่ได้เข้าร่วม และไม่ได้เข้าร่วม ขบวนการทางสังคม

ทัศนคติและความคาดหวังโดยรวม	ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$)	S.D	T-test
- กลุ่มที่ได้เข้าร่วมฯ	124.42	12.01	
- กลุ่มที่ไม่ได้เข้าร่วมฯ	109.11	10.26	8.12 **

** P < .01

จากตารางที่ 21 พบว่า ทัศนคติที่มีต่อรัฐบาล, กลุ่ม องค์การที่นำการคัดค้านรัฐบาล และความคาดหวังที่มีต่อความสำเร็จในการคัดค้านรัฐบาล, ความคาดหวังต่อปฏิกิริยาของคนในครอบครัว เพื่อนร่วมวิชาชีพ และความคาดหวังเกี่ยวกับ ประโยชน์และการสูญเสียจากการเข้าร่วมการคัดค้านรัฐบาล ตลอดจนอิทธิพลการ ชักจูงของสื่อสารมวลชนของกลุ่มตัวอย่างที่ได้เข้าร่วม และไม่ได้เข้าร่วมกิจกรรม ของขบวนการทางสังคมมีความแตกต่างกัน โดยพิจารณาจากค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) จะพบ

ว่า ค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างที่ได้เข้าร่วมฯ จะสูงกว่ากลุ่มตัวอย่างที่ไม่ได้เข้าร่วมฯ กล่าวคือกลุ่มตัวอย่างที่ได้เข้าร่วมฯ จะมีทัศนคติและความคาดหวังโดยรวมสูงกว่ากลุ่มตัวอย่างที่ไม่ได้เข้าร่วมฯ และเมื่อพิจารณาจากค่า t-test ก็พบว่ามีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ตอนที่ 5 การพิสูจน์สมมติฐาน

สมมติฐานข้อที่ 1 บุคลากรทางการแพทย์ และสาธารณสุขที่มีทัศนคติในทางลบต่อรัฐบาล จะเข้าร่วมขบวนการทางสังคมมากกว่า บุคลากรทางการแพทย์ และสาธารณสุขที่มีทัศนคติในทางบวกต่อรัฐบาล

จากตารางที่ 22 จะเห็นได้ว่า กลุ่มตัวอย่างที่เข้าร่วมขบวนการทางสังคม มีค่าคะแนนเฉลี่ย ($\bar{X}$) ต่ำกว่ากลุ่มที่ไม่ได้เข้าร่วมขบวนการทางสังคม ซึ่งหมายความว่า กลุ่มที่เข้าร่วมฯ จะมีทัศนคติในทางที่ไม่ดีต่อรัฐบาลมากกว่ากลุ่มที่ไม่ได้เข้าร่วมฯ นั้นเอง และเมื่อพิจารณาค่า t-test ก็พบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

สรุปได้ว่า สมมติฐานดังกล่าวมีความถูกต้อง

ตารางที่ 22 เปรียบเทียบทัศนคติที่มีต่อรัฐบาล ของกลุ่มตัวอย่างที่ได้เข้าร่วม และไม่ได้เข้าร่วมขบวนการทางสังคม

ทัศนคติที่มีต่อรัฐบาล	ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$)	S.D	T-test
- กลุ่มที่ได้เข้าร่วมฯ	19.47	4.42	
- กลุ่มที่ไม่ได้เข้าร่วมฯ	24.11	2.79	4.50 **

** P < .01

สมมุติฐานข้อที่ 2 บุคลากรทางการแพทย์ และสาธารณสุขที่มีทัศนคติที่ดีต่อกลุ่ม องค์กรที่นำการคัดค้านรัฐบาล จะเข้าร่วมขบวนการทางสังคมมากกว่าบุคลากรทางการแพทย์ และสาธารณสุข ที่มีทัศนคติที่ไม่ดีต่อกลุ่ม องค์กรที่นำการคัดค้านรัฐบาล

จากตารางที่ 23 จะเห็นได้ว่า กลุ่มตัวอย่างที่เข้าร่วมขบวนการทางสังคม มีค่าคะแนนเฉลี่ย ($\bar{X}$) สูงกว่ากลุ่มที่ไม่ได้เข้าร่วมขบวนการทางสังคม ซึ่งหมายความว่า กลุ่มที่เข้าร่วมฯ จะมีทัศนคติในทางที่ดีต่อกลุ่ม องค์กรที่นำการคัดค้านรัฐบาลมากกว่ากลุ่มที่ไม่ได้เข้าร่วมฯ นั้นเอง และเมื่อพิจารณาค่า t-test ก็พบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

สรุปได้ว่า สมมุติฐานดังกล่าวมีความถูกต้อง

ตารางที่ 23 เปรียบเทียบทัศนคติที่มีกลุ่ม องค์กรที่นำการคัดค้านรัฐบาล ของกลุ่มตัวอย่างที่ได้เข้าร่วม และ ไม่ได้เข้าร่วมขบวนการทางสังคม

ทัศนคติที่มีต่อกลุ่ม องค์กรฯ	ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$)	S.D	T-test
- กลุ่มที่ได้เข้าร่วมฯ	39.20	6.47	
- กลุ่มที่ไม่ได้เข้าร่วมฯ	30.98	7.21	7.79 **

** P < .01

สมมุติฐานข้อที่ 3 บุคลากรทางการแพทย์ และสาธารณสุขที่มีความคาดหวังต่อความสำเร็จในการคัดค้านรัฐบาลในระดับที่สูง จะเข้าร่วมขบวนการทางสังคมมากกว่า บุคลากรทางการแพทย์ และสาธารณสุขที่มีความคาดหวังต่อความสำเร็จในการคัดค้านรัฐบาลในระดับที่ต่ำ

จากตารางที่ 24 จะเห็นได้ว่า กลุ่มตัวอย่างที่เข้าร่วมขบวนการทางสังคม มีค่าคะแนนเฉลี่ย ($\bar{X}$) สูงกว่ากลุ่มที่ไม่ได้เข้าร่วมขบวนการทางสังคม ซึ่งหมายความว่า กลุ่มที่เข้าร่วมฯ จะมีความคาดหวังต่อความสำเร็จในการคัดค้าน

รัฐบาลในระดับสูงกว่ากลุ่มที่ไม่ได้เข้าร่วมฯนั้นเอง และเมื่อพิจารณาค่า t-test ก็พบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

สรุปได้ว่า สมมุติฐานดังกล่าวมีความถูกต้อง

ตารางที่ 24 เปรียบเทียบความคาดหวังต่อความสำเร็จในการคัดค้านรัฐบาลของกลุ่มตัวอย่างที่ได้เข้าร่วม และ ไม่ได้เข้าร่วมขบวนการทางสังคม

ความคาดหวังต่อความสำเร็จ	ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$)	S.D	T-test
- กลุ่มที่ได้เข้าร่วมฯ	28.64	4.15	6.46 **
- กลุ่มที่ไม่ได้เข้าร่วมฯ	24.43	3.50	

** P < .01

สมมุติฐานข้อที่ 4 บุคลากรทางการแพทย์ และสาธารณสุขที่มีความคาดหวังต่อปฏิกิริยาของคนในครอบครัว เพื่อนร่วมวิชาชีพ ในเชิงสนับสนุนต่อการคัดค้านรัฐบาลจะ เข้าร่วมขบวนการทางสังคมมากกว่า บุคลากรทางการแพทย์และสาธารณสุขที่มีความคาดหวังต่อปฏิกิริยาของคนในครอบครัว เพื่อนร่วมวิชาชีพในเชิงต่อต้านต่อการคัดค้านรัฐบาล

จากตารางที่ 25 จะเห็นได้ว่า กลุ่มตัวอย่างที่เข้าร่วมขบวนการทางสังคม มีค่าคะแนนเฉลี่ย ($\bar{X}$) สูงกว่ากลุ่มที่ไม่ได้เข้าร่วมขบวนการทางสังคม ซึ่งหมายความว่า กลุ่มที่เข้าร่วมฯ จะมีความคาดหวังต่อปฏิกิริยาของคนในครอบครัว เพื่อนร่วมวิชาชีพในระดับสูงกว่า (ปฏิกิริยาในเชิงสนับสนุน) มากกว่ากลุ่มที่ไม่ได้เข้าร่วมฯนั้นเอง และเมื่อพิจารณาค่า t-test ก็พบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

สรุปได้ว่า สมมุติฐานดังกล่าวมีความถูกต้อง

ตารางที่ 25 เปรียบเทียบความคาดหวังต่อปฏิกิริยาของคนในครอบครัว เพื่อนร่วมวิชาชีพ ของกลุ่มตัวอย่างที่ได้เข้าร่วม และไม่ได้เข้าร่วม ขบวนการทางสังคม

ความคาดหวังต่อปฏิกิริยา	ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$)	S.D	T-test
- กลุ่มที่ได้เข้าร่วม	11.89	2.56	
- กลุ่มที่ไม่ได้เข้าร่วม	9.52	3.14	5.55 **

** $P < .01$

สมมติฐานข้อที่ 5 บุคลากรทางการแพทย์ และสาธารณสุขที่มีความคาดหวังเกี่ยวกับประโยชน์ในการคัดค้านรัฐบาล จะเข้าร่วมขบวนการทางสังคมมากกว่าบุคลากรทางการแพทย์ และสาธารณสุขที่มีความคาดหวังเกี่ยวกับการสูญเสียประโยชน์ในการคัดค้านรัฐบาล

จากตารางที่ 26 จะเห็นได้ว่า กลุ่มตัวอย่างที่เข้าร่วมขบวนการทางสังคม มีค่าคะแนนเฉลี่ย ($\bar{X}$) สูงกว่ากลุ่มที่ไม่ได้เข้าร่วมขบวนการทางสังคม ซึ่งหมายความว่า กลุ่มที่เข้าร่วมฯ จะมีความคาดหวังเกี่ยวกับประโยชน์มากกว่าการสูญเสียจากการเข้าร่วมการคัดค้านรัฐบาล ต่างจากกลุ่มที่ไม่ได้เข้าร่วมฯ นั้นเอง และเมื่อพิจารณาค่า t-test ก็พบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

สรุปได้ว่า สมมติฐานดังกล่าวมีความถูกต้อง

ตารางที่ 26 เปรียบเทียบความคาดหวังเกี่ยวกับประโยชน์และการสูญเสียจากการเข้าร่วมการคัดค้านรัฐบาลของกลุ่มตัวอย่างที่ได้เข้าร่วมและไม่ได้เข้าร่วมขบวนการทางสังคม

ความคาดหวังเกี่ยวกับประโยชน์	ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$)	S.D	T-test
- กลุ่มที่ได้เข้าร่วมฯ	25.23	3.96	
- กลุ่มที่ไม่ได้เข้าร่วมฯ	20.06	3.47	8.28 **

** P < .01

สมมุติฐานข้อที่ 6 บุคลากรทางการแพทย์และสาธารณสุขที่ได้รับอิทธิพลจากการชักจูงจากสื่อสารมวลชนที่เสนอข่าวสารการคัดค้านรัฐบาลในระดับสูง จะเข้าร่วมขบวนการทางสังคมมากกว่า บุคลากรทางการแพทย์ และสาธารณสุขที่ได้รับอิทธิพลจากการชักจูงจากสื่อสารมวลชนที่เสนอข่าวสารการคัดค้านรัฐบาล ในระดับต่ำ

จากตารางที่ 27 จะเห็นได้ว่า กลุ่มตัวอย่างที่เข้าร่วมขบวนการทางสังคม มีค่าคะแนนเฉลี่ย ($\bar{X}$) สูงกว่ากลุ่มที่ไม่ได้เข้าร่วมขบวนการทางสังคม ซึ่งหมายความว่า กลุ่มที่เข้าร่วมฯ ได้รับอิทธิพลของการชักจูงจากสื่อสารมวลชนมากกว่ากลุ่มที่ไม่ได้เข้าร่วมฯ นั้นเอง และเมื่อพิจารณาค่า t-test ก็พบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

สรุปได้ว่า สมมุติฐานดังกล่าวมีความถูกต้อง

ตารางที่ 27 เปรียบเทียบการได้รับอิทธิพลการชักจูงของสื่อสารมวลชน ของ
กลุ่มตัวอย่างที่ได้เข้าร่วม และไม่ได้เข้าร่วมขบวนการทางสังคม

อิทธิพลของสื่อสารมวลชน	ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$)	S.D	T-test
- กลุ่มที่ได้เข้าร่วมฯ	13.08	3.10	
- กลุ่มที่ไม่ได้เข้าร่วมฯ	7.87	3.63	10.22 **

** P < .01

สมมุติฐานข้อที่ 7 แบบแผนการเข้าร่วมขบวนการทางสังคมของบุคลากร
ทางการแพทย์ และสาธารณสุขเป็นไปตามแบบแผนของกัตต์แมน

จากการคำนวณค่าสัมประสิทธิ์ในการกำหนดการทำนายของแบบวัดที่ใช้
วัดจำนวน 8 ข้อความ ซึ่งใช้กับกลุ่มตัวอย่างจำนวน 300 ราย โดยใช้วิธีการหา
จุดตัดและความคลาดเคลื่อน (Error) ตามวิธีการของ Cornell Technique
แล้วนำมาคำนวณหาค่าสัมประสิทธิ์ในการกำหนดการทำนาย (Coefficient of
reproducibility) พบว่ามีค่าเท่ากับ .8412 ซึ่งค่าดังกล่าวต่ำกว่า 0.9 จึง
ไม่ถือว่ามีอำนาจในการกำหนดการทำนาย ดังนั้นสรุปได้ว่าแบบแผนการเข้าร่วม
ขบวนการทางสังคมของกลุ่มตัวอย่างไม่มีลักษณะแบบแผนคะแนนสะสมตามมาตรวัด
ของกัตต์แมน (บุญธรรม กิจปรีดาบริสุทธิ์, 2531:92-96)

สรุปได้ว่า แบบแผนการเข้าร่วมขบวนการทางสังคมของบุคลากรทาง
การแพทย์และสาธารณสุขในกรณีเหตุการณ์เดือนพฤษภาคม 2535 ไม่มีลักษณะของ
การเข้าร่วมที่เป็นแบบแผนคะแนนสะสมตามแบบแผนมาตรวัดของกัตต์แมน กล่าว
คือ แบบแผนการเข้าร่วมมีหลายหลายในแต่ละกิจกรรมไม่ใช่แบบแผนที่จะสามารถ
ทำนายได้

ตอนที่ 6 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพเกี่ยวกับแบบแผนและปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเข้าร่วมขบวนการทางสังคมของบุคลากรทางการแพทย์ และสาธารณสุข ในกรณีเหตุการณ์เดือนพฤษภาคม 2535

นอกเหนือจากข้อสรุปและการอธิบายเหตุผลของการเข้าร่วมขบวนการทางสังคมของบุคลากรทางการแพทย์และสาธารณสุข ในเชิงข้อมูลสถิติแล้ว ผู้วิจัยพยายามที่จะประมวลข้อมูลเชิงประจักษ์และการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-depth-interview) มาเชื่อมโยง เพื่อความกระจ่างชัดในเหตุปัจจัยด้านต่าง ๆ โดยอาศัยกรอบแนวคิดทฤษฎีการระดมทรัพยากรและทฤษฎีการระดมพลังและการเข้าร่วม มาเป็นแนวทางในการนำเสนอ ดังนี้

1. ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเข้าร่วมขบวนการทางสังคม
  - ก. ความรู้สึกไม่พึงพอใจ (Grievances) ต่อรัฐบาล
  - ข. โครงสร้างโอกาสทางการเมือง (Political opportunity structure)
  - ค. อุดมการณ์ และการตระหนักในผลประโยชน์ของกลุ่ม
  - ง. การระดมทรัพยากร
2. แบบแผนของการเข้าร่วมขบวนการทางสังคม
  - ก. ระดับบุคคล
  - ข. ระดับกลุ่ม องค์กร
  - ค. ระดับของภูมิภาค
3. ปัญหาและอุปสรรคของการเข้าร่วมขบวนการทางสังคม

1. ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเข้าร่วมขบวนการทางสังคม

- ก. ความรู้สึกไม่พึงพอใจ (Grievances) ต่อรัฐบาล

นักทฤษฎีพฤติกรรมร่วม Smelser (1962) ได้อธิบายถึงการเข้าร่วมขบวนการทางสังคม ว่ามีเหตุผลมาจากความรู้สึกไม่พึงพอใจในสภาพทางสังคม (Social discontent) ซึ่งอาจจะเกิดจากความคับแค้นใจ ความไม่ยุติธรรม หรือความไม่เท่าเทียมกันทางสังคม นอกจากนี้ McCarthy และ Zald (1977 :1214) กล่าวถึง ทฤษฎีทางจิตวิทยาสังคมต่างๆ เหล่านี้มีฐานคติร่วมกันในเรื่องเงื่อนไขเบื้องต้นแรก (Pre-condition) ที่สำคัญสำหรับการเกิดขบวนการทาง

สังคม กล่าวคือ ความรู้สึกไม่พึงพอใจ และความเชื่อร่วมกันเกี่ยวกับสาเหตุ และวิธีทางที่สามารถจะทำให้ลดความรู้สึกไม่พึงพอใจลง และการขยายขอบเขต หรือการเพิ่มระดับความรุนแรงของความรู้สึกไม่พึงพอใจ และความรู้สึกถูกกริดรอนโดยเปรียบเทียบ (Relative Deprivation) รวมทั้งการพัฒนาอุดมการณ์ขึ้นก่อนที่จะเกิดเป็นขบวนการทางสังคม ถึงแม้จะมีการเสนอข้อวิจารณ์ว่าความรู้สึกไม่พึงพอใจว่ามีอยู่มากมายในทุกๆ สังคม ผลของความรู้สึกไม่พึงพอใจแต่เพียงอย่างเดียว นั้น ยังไม่สามารถเป็นเงื่อนไขที่เพียงพอสำหรับการเกิดขบวนการทางสังคม การระดมทรัพยากร รวมทั้งโอกาสของการกระทำร่วมกัน คือ ประเด็นที่มีความสำคัญมากกว่า ความรู้สึกไม่พึงพอใจในการก่อให้เกิดขบวนการทางสังคมขึ้นก็ตาม (Klandermans and Tarrow, 1988:4) แต่ก็ยังนับได้ว่าเป็นมูลเหตุพื้นฐานที่มีความสำคัญในกรณีเหตุการณ์เดือนพฤษภาคม 2535 โดยมีประเด็นที่ควรจะพิจารณาดังนี้

1) ความไม่พึงพอใจในการก่อรัฐประหาร และความพยายามสืบทอดอำนาจของกลุ่มผู้นำ รสช.

ความไม่พึงพอใจดังกล่าว เริ่มมีขึ้นนับตั้งแต่การกระทำรัฐประหารเมื่อวันที่ 13 กุมภาพันธ์ 2534 ได้เกิดมีกระแสความคิดในการต่อต้านจากประชาชนบางส่วน และมีความพยายามจากคณะ รสช. ที่จะลดกระแสการคัดค้าน โดยการแต่งตั้งนายกรัฐมนตรีที่เป็นพลเรือน คือ นายอานันท์ ปันยารชุน แต่อย่างไรก็ตาม ในช่วงที่มีการร่างรัฐธรรมนูญก็ได้เกิดรูปธรรมของการเคลื่อนไหวเพื่อคัดค้านร่างรัฐธรรมนูญที่ไม่เป็นประชาธิปไตยเกิดขึ้น ซึ่ง วิชัย โชควิวัฒน์ (2535 ข:279) กล่าวว่าวิกฤตการณ์ 17-20 พฤษภาคม 2535 เป็นจุดสุดยอดของขบวนการเรียกร้องประชาธิปไตย ที่ตั้งต้นจากการคัดค้านรัฐธรรมนูญในเดือนพฤศจิกายน 2534 และดำเนินสืบเนื่องมาตลอด โดยมีกลุ่มชนชั้นกลางเข้าร่วมอย่างท่วมเท

2) ความข้องใจในความชอบธรรมของรัฐบาล

ความคิดเห็นของกลุ่มผู้ที่คัดค้านรัฐบาล และประชาชนส่วนใหญ่เห็นร่วมกันเกี่ยวกับความไม่ชอบธรรมของรัฐบาล คือ การตัดสินใจเข้ารับตำแหน่งนายกรัฐมนตรีของ พล.อ.สุจินดา คราประยูร โดยการกล่าวว่าเป็นการเสียสัตย์ที่เคยให้ไว้เพื่อประโยชน์ของประเทศชาติ ตลอดจนการที่ คณะ รสช. ได้มีประกาศยึดทรัพย์สินนักการเมือง โดยมีเหตุผลจากพฤติกรรมการทุจริตคอร์รัปชันของนักการเมือง ซึ่งเป็นเงื่อนไขสำคัญในการกระทำรัฐประหาร และเป็นประเด็นที่ประชาชนเคยแสดงท่าทีที่ยอมรับ และเห็นได้ว่าเป็นความปรารถนาดีของกลุ่มผู้นำที่กระทำรัฐ

ประหาร แต่ภายหลังการจัดตั้งรัฐบาลก็มีการแต่งตั้งบุคคลดังกล่าวเข้ามาดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีร่วมรัฐบาลจึงเป็นสิ่งที่ทำลายความชอบธรรมของรัฐบาลลงอย่างสิ้นเชิง

ประกอบกับบุคลิกภาพที่แข็งกร้าวของนายกรัฐมนตรีที่ไม่ยอมรับฟังเสียงเรียกร้องของกลุ่มผู้คัดค้านรัฐบาล และพยายามที่จะอ้างเหตุผลเกี่ยวกับการคุกคามของลัทธิคอมมิวนิสต์และกลุ่มนอกศาสนาพุทธ ซึ่งล้วนแล้วแต่ขาดน้ำหนักในเชิงเหตุผลแห่งยุคสมัย

นายแพทย์ ก. แพทย์ประจำบ้านโรงพยาบาลพระมงกุฎเกล้าฯ กล่าวว่า

"ผมคิดว่าความไม่ชอบธรรมของรัฐบาลคือการเสียสัตย์ของนายกรัฐมนตรี และการไม่ยอมแก้ไขรัฐธรรมนูญให้เป็นประชาธิปไตย ที่จริงมันมีมาตั้งแต่การปฏิวัติแล้ว เพราะเป็นการกระทำเพื่อแสวงหาอำนาจเพื่อกลุ่มพวกพ้องตนเอง"

นายแพทย์ ต. อาจารย์คณะแพทยศาสตร์รามธิบดี ให้ความเห็นเกี่ยวกับความไม่ชอบธรรมของรัฐบาลว่า

"ผมคิดว่าประชาชนส่วนใหญ่ ไม่พึงพอใจต่อคณะนายทหารที่กระทำรัฐประหาร และการร่างรัฐธรรมนูญเพื่อสืบทอดอำนาจของพวกตนเอง อีกทั้งมีการหลอกลวงประชาชน ในกรณีการยึดทรัพย์สินนักการเมืองแต่ภายหลังก็นำเอา 5 พรรค ที่มีคนถูกประกาศยึดทรัพย์สินมาเป็นรัฐมนตรีร่วมรัฐบาล"

3) การปิดกั้นข่าวสารข้อมูล

ในช่วงระยะเวลาวันที่ 6-11 พฤษภาคม 2535 ที่มีการชุมนุมคัดค้านรัฐบาลในช่วงแรกก่อนที่จะมีการสลายการชุมนุมรัฐบาลได้อาศัยสื่อสารมวลชนของรัฐทั้งวิทยุ และโทรทัศน์ปิดเบือนข่าวสารข้อมูลของกลุ่มผู้ชุมนุม และมีการปิดกั้นข้อมูล แต่กลุ่มองค์กรที่คัดค้านรัฐบาล และผู้ชุมนุมได้มีการตอบโต้โดยผ่านกระบวนการสื่อสารผ่านสื่อต่าง ๆ อาทิ โทรศัพท์มือถือ โทรสาร แลกเปลี่ยน การจัดการอภิปราย คำบอกเล่าของบุคคลที่ร่วมชุมนุม ตลอดจนข่าวสารสื่อต่างๆ ก่อให้เกิดภาวะ

สืบเนื่องเกี่ยวกับข่าวสารอย่างมากมาย สถานการณ์ดังกล่าวได้ส่งผลให้เกิดการแพร่ระบาดของความรู้สึกร่วมกันอย่างรุนแรงของประชาชน อีกทั้งส่งผลต่อความรู้สึกเชื่อถือที่มีต่อสื่อสารมวลชนของรัฐเป็นอย่างมาก ดังนั้นจึงเป็นส่วนสำคัญที่ดึงดูดให้ประชาชนต้องการที่จะแสดงออกและแสวงหาข้อมูล ข้อเท็จจริงที่ถูกต้อง และออกมาร่วมการชุมนุมอย่างมากมาย

แพทย์ประจำบ้าน ท่านหนึ่ง กล่าวว่า

"ผมเข้าร่วมการชุมนุมหลายครั้งหลายหน และก็พบว่าความจริงที่ผมเห็นกับตาตนเองกับข้อมูลที่ได้รับจากทางรัฐบาลตรงกันข้ามกันอยู่หลายประเด็น ซึ่งทำให้ผมไม่ค่อยเชื่อถือในรัฐบาลอีกต่อไป"

4) การใช้ความรุนแรงในการปราบปรามผู้ชุมนุม และการปฏิบัติที่ไม่เหมาะสมกับบุคลากรทางการแพทย์

เหตุการณ์ความรุนแรงการใช้อาวุธสงครามนานาชนิดเข้าทำการสลายการชุมนุมนับเป็นตัวจุดชนวนที่สำคัญทำให้เกิดการระดมพลัง เพื่อแสดงการคัดค้านรัฐบาลอย่างกว้างขวางของบุคลากรทางการแพทย์ เพราะข้อมูลข่าวสารที่ถูกถ่ายทอดผ่านคำบอกเล่าของแพทย์ พยาบาลที่ยืนยันถึงความรุนแรงที่เกิดขึ้น ตลอดจนสื่อข่าวสารที่ออกไปโดยผ่านสื่อบางส่วน เช่น ภาพถ่าย วีดีโอ โทรสาร โทรศัพท์ ฯลฯ มีส่วนกระตุ้น บุกเร้าให้แพทย์ พยาบาลตื่นตัวและมีความรู้สึกร่วมกัน โดยเฉพาะกรณีการทำร้ายแพทย์ และการปฏิบัติที่ไม่เหมาะสมกับแพทย์สนาม มีการกีดกันรถพยาบาลที่จะเข้าไปรับผู้บาดเจ็บ หรือการพยายามปิดบังซ่อนเร้นศพ กลายเป็นประเด็นที่อ่อนไหวต่อความรู้สึกของแพทย์ พยาบาลโดยทั่วไป

แพทย์ประจำบ้าน โรงพยาบาลราชวิถี ท่านหนึ่งได้กล่าวถึงประเด็นของความรุนแรงที่เกิดขึ้นว่า

"ผมไม่เคยคิดมาก่อนว่าจะเป็นการทำหน้าที่กลางสนามรบ เหตุการณ์ต่างๆ จุกตะกุกมาก อุปกรณ์หรือเวชภัณฑ์ต่างๆ ที่เตรียมมา เช่น มอร์ฟีน เครื่องบีบหัวใจ น้ำเกลือไม่พอสำหรับการใช้รักษาผู้บาดเจ็บมีเด็กอายุ 14 ปี ถูกยิงที่ขา ผู้หญิงรายหนึ่งถูกยิงทะลุหัวใจ ผู้ชายคนหนึ่งถูกยิงกลางหลังกระสุนตัดไขสันหลังต้องเป็นอัมพาต

ตลอดชีวิต ความรุนแรงที่เกิดขึ้น ผมไม่เชื่อว่าเป็นการ
ปราบปรามจรรยาจรล เพราะมันน่าจะเป็นการกวาดล้าง
มากกว่า ผมรู้สึกว่าการที่ถูกส่งเข้ามาเป็นผู้ที่ถูกล้าง
สมองว่าเป็นการปราบคอมมิวนิสต์จึงกระหำรุนแรง มี
ทหารคนหนึ่งมาแตะผมพร้อมกับตะโกนคำด่าที่หยาบคาย”

นายแพทย์ ช. แพทย์ประจำบ้าน โรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์
กล่าวว่า

“ทหารบุกเข้าโรงแรมสั่งให้ทุกคน รวมทั้งหน่วยแพทย์
นอนคว่ำหน้าลง กับพื้นเริ่มกระหีบหุบัติประชาชนแล้วสั่ง
ให้ถอดเสื้อ พวกผมประหวังว่าเราเป็นแพทย์ ทหาร
บางคนตะโกนว่า แพทย์ไม่ต้องถอดเสื้อ บางคนบอก
ให้แพทย์ลุกนั่งแต่อีกคนบอกให้หมอบลง ตกลงพวกแพทย์
ต้องหมอบลงแต่ไม่ต้องถอดเสื้อ ผมเองถูกทหารเตะที่
ชายโครงแล้วใช้พานท้ายปืนฟาดหัว แพทย์บางคน ก็ถูก
หำร้ายเช่นกัน”

นายแพทย์ ฅ. แพทย์ประจำบ้าน โรงพยาบาลราชวิถี กล่าวว่า

“ทหารหน่วยแรกที่เข้าไปนั้นป่าเถื่อน กักขฬะ ไม่มี
เป็นมนุษย์ ในบริเวณที่แพทย์หลบอยู่นั้น มีป้ายแสดงชัด
เจนว่าเราเป็นหน่วยแพทย์ เราทั้งหมดใส่ชุดฟอร์ม
(เสื้อกาวน์สีขาวหรือสีเขี้ยว) รอบๆ บริเวณนั้นมีขวดน้ำ
เกลือสำหรับผู้ป่วยวางเรียงรายเต็มไปหมด ผมถูก
กระหีบกลางหลังหังๆ ที่แสดงตนว่าเป็นแพทย์ ผมถูกด่า
ว่าจรรยาเห็น.. อะไรจึงมารักษาผู้ป่วยแบบนี้ และถูก
บังคับให้นั่งอยู่นอกโรงแรมราว 2 ชั่วโมงเศษ เขาก็
เรียกเราไปอบรมพร้อมกับปลุกผีคอมมิวนิสต์ ซึ่งผมถือ
ว่าเป็นการดูถูกสติปัญญาของพวกเรา หลังจากทีอบรม
เสร็จก็ถ่ายรูปผมรู้สึกว่าการปฏิบัติกับเราเลวร้ายกว่า
หน่วยแพทย์ในภาวะสงครามจริงเสียอีก”

ต่อประเด็นดังกล่าว นับเป็นจุดที่อ่อนไหวต่อความรู้สึกของบุคลากรทางการแพทย์ และสาธารณสุขโดยส่วนรวมยิ่งนัก วิลสันนี่ หมอกเจริญพงศ์ (2535 :238) กล่าวว่าถึงแม้ว่าบุคลากรในวิชาชีพนี้จะคุ้นเคยกับการสูญเสียชีวิต แต่ก็ไม่เคยมีครั้งใดที่จะเป็นการสูญเสียโดยความจงใจ และตั้งใจสังหารหมู่ขนาดนี้ทำให้บุคลากรที่ถูกฝึกฝนมาให้เป็นฝ่ายช่วยชีวิต เริ่มรู้สึกว่าการที่จะต้องช่วยชีวิตผู้คนที่อยู่ในสถานการณ์ที่มีคนทาลายชีวิตคนด้วยอาวุธสงครามที่ซื้อมาจากภาษีของประชาชนนั้น เป็นสถานการณ์ที่ทรมาณจิตใจมากเพียงใด

เมื่อข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับความรุนแรง ความโหดร้ายที่เกิดขึ้นถูกแพร่กระจายออกไป จึงนับเป็นจุดสำคัญที่ก่อให้เกิดขบวนการเคลื่อนไหวเพื่อคัดค้านรัฐบาลติดตามมาอย่างมากมาย โดยมีบุคลากรทางการแพทย์ และสาธารณสุขในหลายๆ ส่วนเป็นแกนนำ

ข. โครงสร้างโอกาสทางการเมือง (Political opportunity structure)

McCarthy และ Zald (1977) ได้ชี้ว่าการเกิดขบวนการทางสังคมมีความสัมพันธ์กับโครงสร้างโอกาสทางการเมือง ในการที่จะระดมทรัพยากรเพื่อให้เกิดพฤติกรรมรวมหมู่ได้ เช่นเดียวกับที่ Neidhardt และ Rucht (1991 :443) กล่าวว่า ในการศึกษาขบวนการทางสังคมแนวใหม่ (New social movement) และการระดมทรัพยากรจะต้องให้ความสนใจ 2 ประการ คือโครงสร้างโอกาสทางการเมือง และกระบวนการระดมพลัง

1) โครงสร้างโอกาสที่เปิดให้มีการคัดค้านรัฐบาล

เนื่องจากการชุมนุมคัดค้านรัฐบาลในเหตุการณ์เดือนพฤษภาคม กลุ่มผู้ที่ชุมนุมได้ยืนยันถึงจุดยืนของการชุมนุมครั้งนั้นว่า เป็นการแสดงสิทธิขั้นพื้นฐานตามรัฐธรรมนูญ ซึ่งสามารถกระทำได้ตามระบอบประชาธิปไตย และฝ่ายรัฐบาลเองก็เคยประกาศเช่นกันว่าสามารถจะกระทำได้ จึงทำให้รัฐบาลไม่อาจจะขัดขวางหรือปิดกั้นได้อย่างเต็มที่ และภาพของการชุมนุมในระยะแรกก็เป็นการชุมนุมที่สงบเรียบร้อย ก็ได้เป็นเครื่องยืนยัน และทำให้ประชาชนจำนวนมาก รวมทั้งบุคลากรทางการแพทย์ และสาธารณสุข มีความเชื่อมั่นต่อช่องทางโอกาสที่เขาสามารถจะแสดงออกได้และเปิดให้ทุกคนเข้าร่วมได้ โดยไม่หวาดหวั่นต่อการข่มขู่จากรัฐบาล

ในกรณีดังกล่าว เสรีน บุณณิตานนท์ (2536 : 5-6) ชี้ว่า รัฐบาลได้เปิดช่องทางไว้เพราะผู้ครองอำนาจพูดอยู่เสมอว่าประเทศไทยเป็นประชาธิปไตย ดังนั้นสิทธิตามรัฐธรรมนูญของกลุ่มผู้ที่คัดค้านรัฐบาล จึงได้ถูกนำมาใช้อย่างไม่มีอุปสรรค รัฐบาลทำได้เพียงการขู่และปรามเท่านั้น จึงทำให้กลุ่มผู้ที่คัดค้านรัฐบาลมีเวลาพอที่จะสร้างความเป็นปึกแผ่นให้กับกลุ่มผู้คัดค้าน และมีโอกาสที่จะสื่อสารความเชื่อร่วมกันได้ โดยออกมาในรูปแบบของการโต้แย้ง ประท้วงผ่านสื่อต่างๆ เช่น หนังสือพิมพ์ ฯลฯ

นายแพทย์ น. อาจารย์คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล ให้ความเห็น

"รัฐบาลจะอ้างความชอบธรรมจากการที่ได้รับเลือกตั้งจากประชาชน โดยเสียงข้างมากจัดตั้งรัฐบาลแล้ว จะไม่คำนึงถึงความต้องการของประชาชนที่เรียกร้อง ให้มีการแก้ไขรัฐธรรมนูญให้เป็นประชาธิปไตยไม่ได้ และการชุมนุมเรียกร้อง โดยปราศจากอาวุธโดยสงบยอมเป็นสิทธิขั้นพื้นฐานในระบอบประชาธิปไตย ที่รัฐบาลต้องยอมรับด้วย"

2) องค์กร และ เครือข่ายที่มีความสัมพันธ์อย่างเข้มแข็ง

ข้ออธิบายของนักทฤษฎีการระดมทรัพยากรนั้น ให้ความสำคัญกับองค์กร และ เครือข่าย เพราะองค์กรเป็นทรัพยากรที่มีความสำคัญของขบวนการทางสังคม องค์กรทำให้เกิดการลดลงของต้นทุนของการมีส่วนร่วมในขบวนการ และยังช่วยเพิ่มโอกาสของความสำเร็จ อีกทั้งจะเป็นตัวแทนของการตกลงเจรจาเพื่อสร้างให้เกิดผลสำเร็จของขบวนการทางสังคมอีกด้วย

หากจะพิจารณาในเหตุการณ์เดือนพฤษภาคม จะพบว่า เครือข่ายความสัมพันธ์ของบุคลากรทางการแพทย์และสาธารณสุข นับได้ว่าเป็นกลุ่มวิชาชีพที่มีการติดต่อประสานงานกันอย่างกว้างขวาง ทั้งในลักษณะที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ อาทิ แพทยสภา ชมรมแพทย์ชนบท ชมรมเวชกรรมสังคม ชมรมแพทย์เฉพาะทางต่างๆ รวมทั้งเครือข่ายของความสัมพันธ์ที่ผ่านองค์กรพัฒนาเอกชนด้านสาธารณสุข เช่น กลุ่มศึกษาปัญหาฯ คณะกรรมการประสานงานองค์กรเอกชนด้านสาธารณสุข (คปอศ.) ฯลฯ ซึ่งมีการดำเนินกิจกรรมที่เกี่ยวกับสังคมและการต่อสู้เพื่อความเป็นธรรมทางสังคม ในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับงานสาธารณสุขมากมาย จึงมีความตื่นตัว และมีความพร้อมกับการดำเนินกิจกรรมการเคลื่อนไหวต่างๆ ได้

อย่างดี หนึ่งหากจะพิจารณาถึงเงื่อนไขพัฒนาการทางประวัติศาสตร์เฉพาะของกลุ่มบุคลากรทางการแพทย์ และสาธารณสุขบางส่วน ที่เคยผ่านประสบการณ์การเคลื่อนไหวต่อสู้เรียกร้องประชาธิปไตย และสิทธิเสรีภาพของประชาชนมาในช่วงระยะเวลา ปี พ.ศ. 2516-2519 ก่อนที่จะเข้าสู่การเป็นนักวิชาชีพทางการแพทย์ และสาธารณสุข ยิ่งกว่านั้นประสบการณ์ของการต่อสู้ รณรงค์ในกิจกรรมทางสังคมอื่นๆ อาทิ การรณรงค์เพื่อการสาธารณสุขมูลฐาน, การรณรงค์เพื่อการไม่สูบบุหรี่, ปัญหาสิทธิบัตรยา ฯลฯ ล้วนแล้วแต่ส่งผลต่อศักยภาพ ความพร้อมต่อการเข้าร่วมการเคลื่อนไหวในขบวนการทางสังคมของกลุ่มบุคลากรทางการแพทย์และสาธารณสุขแทบทั้งสิ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งในกรณีของชมรมแพทย์ชนบท ซึ่งนับได้ว่าเป็นกลุ่มที่มีบทบาทสำคัญในอดีต ซึ่งเข้ามามีบทบาทในช่วงก่อนและหลังเหตุการณ์ความรุนแรงดังจะเห็นได้จากภายหลังที่มีการแถลงการณ์ของชมรมแพทย์ชนบท ก็ปรากฏรูปธรรมของการเคลื่อนไหวเพื่อการคัดค้านรัฐบาลของบุคลากรทางการแพทย์และสาธารณสุข ในโรงพยาบาลชุมชนหลายๆ จังหวัดทั่วประเทศ

นายแพทย์ ร. นายแพทย์สาธารณสุขจังหวัดท่านหนึ่ง ได้กล่าวถึงการประสานงานกับในกรณีเหตุการณ์เดือนพฤษภาคม 2535 ว่า

"ในระดับจังหวัด เรามีการติดต่อประสานงานกัน โดยหน้าที่การงานอยู่แล้ว การที่เกิดเหตุการณ์ความรุนแรงขึ้นซึ่งเป็นความไม่ชอบธรรมและกระทบต่อคุณธรรมของวิชาชีพ เราก็ประสานงานกันได้รวดเร็ว โดยเฉพาะการอาศัยสื่ออิเล็กทรอนิกส์ต่างๆ เป็นส่วนช่วยในการประสานงานกัน"

นายแพทย์ พ. ผู้อำนวยการโรงพยาบาลชุมชนแห่งหนึ่งให้ความเห็นว่า

"เราใช้วิธีการสื่อสารกันในระหว่างจังหวัด มีการส่งแฟกซ์ไปในลักษณะลูกโซ่ คือ ที่ไหนกำลังทำอะไร เราก็จะส่งไปให้รู้ทุกจังหวัด เราคิดว่าปฏิกริยาในที่หนึ่งที่มีจุดเริ่มต้นแล้ว มันอาจจะทำให้เกิดการเคลื่อนไหวในที่อื่นๆ ต่อเนื่องได้"

ค. อุดมการณ์ และการตระหนักในผลประโยชน์ของกลุ่ม

นักทฤษฎีการระดมทรัพยากร กล่าวว่า การที่บุคคลจะมีส่วนร่วมในขบวนการทางสังคมนั้น เป็นเพราะว่าบุคคลมีผลประโยชน์ร่วมของกลุ่ม (Collective good) ที่ไม่สามารถจะประสบผลสำเร็จได้ ถ้าเป็นเพียงเหตุผลของแต่ละบุคคล และ Oberschall (1980 อ้างถึงใน Klandermans and Tarrow, 1988 : 4-7) ยังได้อธิบายถึงความสัมพันธ์ที่ซับซ้อนระหว่างคุณค่าของเป้าหมายร่วมกัน (Collective goals) ว่า เป้าหมายที่บุคคลมองเห็นว่า สามารถทำให้เกิดผลของความสำเร็จได้ ก็เพียงพอที่จะจูงใจให้เกิดการมีส่วนร่วม นอกจากนี้ยังได้ชี้ให้เห็นว่าอุดมการณ์ (Ideological) ที่จะจูงใจให้บุคคลเข้ามามีส่วนร่วมได้นั้น ก็ต่อเมื่อเป็นสิ่งที่เขาเชื่อว่าเป็นความถูกต้อง

ส่วนนักทฤษฎีการระดมพลังและการเข้าร่วม ได้ชี้ว่าความคาดหวังหรือความเชื่อในการเป็นเครื่องมือ (Instrumentalities) นั้น กับคุณค่าจะเป็นส่วนประกอบกันในลักษณะทวีคูณ กล่าวคือ ความคาดหวังหรือความเชื่อในการเป็นเครื่องมือ กับคุณค่า มีความสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน เช่น ถ้าความคาดหวังหรือความเชื่อไม่มี คุณค่าก็จะมีน้อยด้วย เป็นต้น โดยที่แยกแรงจูงใจออกเป็น 3 ชนิด คือ แรงจูงใจร่วม (Collective motives), แรงจูงใจทางสังคม (Social motives) และแรงจูงใจทางวัตถุ (Reward motives) จะประกอบกันในลักษณะเสริมซึ่งกันและกัน ซึ่งหมายความว่าแรงจูงใจทั้ง 3 ชนิด สามารถทดแทนกันได้ กล่าวคือ (Klandermans, 1984:586)

1) บุคคลจะไม่ให้คุณค่าแก่ผลประโยชน์ของกลุ่มเลย ถ้าเขาไม่เชื่อว่าการกระทำของกลุ่มจะเป็นเครื่องมือ หรือวิธีการในการเปลี่ยนแปลงสังคมที่เขาให้คุณค่า

2) ถ้าหากบุคคลไม่ให้คุณค่าแก่ผลประโยชน์ของกลุ่ม แรงจูงใจร่วมก็จะมีน้อยเช่นกัน

3) แรงจูงใจร่วมจะมีน้อย ถ้าหากบุคคลไม่มีความคาดหวังว่าการเข้าร่วมจะมีส่วนช่วยสร้างผลประโยชน์ของกลุ่ม กล่าวคือ บุคคลจะไม่ได้รับการจูงใจโดยผลประโยชน์ของกลุ่ม ถ้าเขาไม่มีความรู้สึกว่าการเข้าร่วมของเขาจะมีส่วนในโอกาสของความสำเร็จ หรือไม่เชื่อว่าจะมีคนอื่นๆ เข้าร่วมมากพอหรือไม่เชื่อว่าจะมีโอกาสของความสำเร็จ แม้ว่าจะมีคนจำนวนมากเข้าร่วม

4) ถ้าแรงจูงใจร่วมอ่อนแอ แรงจูงใจทางสังคมและ/หรือแรงจูงใจทางวัตถุจะต้องมีความเข้มแข็งเพียงพอ จึงจะทำให้บุคคลเต็มใจที่จะเข้าร่วม

5) ถ้าแรงจูงใจร่วมเข้มแข็ง แรงจูงใจทางสังคมและ/หรือแรงจูงใจทางวัตถุอาจจะอ่อนแอได้ บุคคลก็ยังคงเต็มใจที่จะเข้าร่วม

นายแพทย์ ย. กรรมการแพทยสภาท่านหนึ่งได้ประเมินถึงความคิดเห็นของบุคลากรทางการแพทย์และสาธารณสุขที่ได้เข้าร่วมในการคัดค้านรัฐบาล ว่า

"บุคลากรทางการแพทย์ส่วนใหญ่ มองเห็นร่วมกันว่าผู้ปกครองประเทศ ในขณะนั้นไม่ชอบธรรมอย่างยิ่ง ควรที่จะต้องแก้ไข ซึ่งวิธีการแก้ไขก็จะต้องร่วมต่อสู้และการต่อสู้ในครั้งนี้ ทุกคนก็เชื่อว่าจะเป็นส่วนผลักดันให้เกิดชัยชนะ ได้ด้วย และผมคิดว่าทุกคนที่ร่วมต่อสู้เชื่อมั่นว่าตนเองยืนอยู่กับความถูกต้อง ประชาชนจำนวนมากที่ออกมาร่วมการต่อสู้นั้น เขามีเป้าหมายที่ชัดเจนอยู่แล้ว เพราะเขาเห็นถึงความไม่ถูกต้องและชอบธรรมในการพยายามลี้ภัยอดอำนาจของคณะ รสช."

จะเห็นได้ว่ากลุ่ม องค์การที่นำการคัดค้านรัฐบาล ได้ย้ำอย่างชัดเจนในผลประโยชน์ร่วมกัน คือ การเรียกร้องกดดันให้นายกรัฐมนตรีลาออก หรือการแก้ไขรัฐธรรมนูญให้เป็นประชาธิปไตยจะประสบผลสำเร็จได้ ต้องเกิดจากการระดมพลังร่วมกัน อีกทั้งยังประกาศยึดแนวทางการต่อสู้ด้วยวิธีแบบอหิงสา ไม่ใช้ความรุนแรงต่อสู้กับรัฐบาล และปัจจัยดังกล่าว ทำให้ผู้ที่เข้าร่วมการชุมนุมมีความตระหนักถึงเป้าหมายร่วมกันอย่างชัดเจน โดยมีการแพร่กระจายความเชื่อร่วมกันผ่านสื่อสารแบบต่างๆ รวมทั้งมีเงื่อนไขระยะเวลาที่ยาวนานของการชุมนุม จึงปรากฏภาพการเรียกร้องในประเด็นที่ตรงกันในหลายพื้นที่ และหลากหลายกลุ่มที่เข้าร่วมทั่วประเทศ

ง. การระดมทรัพยากร

1) การระดมความเห็นพ้อง (Consensus mobilization)

เป็นกระบวนการที่ ขบวนการทางสังคมที่นำโดยกลุ่ม องค์การพยายามที่จะทำให้ประชาชนเข้ามาสนับสนุนในความคิดของขบวนการกระบวนการนี้ประกอบด้วย ผลประโยชน์ของกลุ่ม (การกดดันให้นายกรัฐมนตรีลาออก และการแก้ไขรัฐธรรมนูญให้เป็นประชาธิปไตย), ยุทธวิธีของขบวนการที่นำเสนอต่อสาธารณชนก็คือการไม่ใช้ความรุนแรง (อหิงสา) ต่อสู้กับรัฐบาล ซึ่งความสำเร็จของกระบวนการระดมพลังดังกล่าว จะเห็นได้จากการที่กลุ่มผู้ร่วมการคัดค้านรัฐบาลมีความชัดเจนในเป้าหมาย หรือผลประโยชน์ร่วมกันของกลุ่ม จนเกิดภาพการเคลื่อนไหวในประเด็นที่ตรงกัน ขยายออกไปทั่วประเทศได้นั้นเอง อีกทั้งความคิดของขบวนการ

สามารถที่จะจัดได้จากความรู้และการให้คุณค่าในผลประโยชน์ของกลุ่ม โดยรูปธรรมที่เกิดขึ้น คือ การจัดการชุมนุมคัดค้านรัฐบาลครั้งนี้ เพราะว่าประชาชนที่เข้าร่วมให้คุณค่ากับผลประโยชน์ของกลุ่มนั่นเอง ซึ่งขึ้นอยู่กับกระบวนการระดมพลังที่ประสพผลของกลุ่ม องค์กรที่นำการคัดค้านรัฐบาลในขณะนั้น ที่สามารถจะทำให้ประชาชนเชื่อว่า ผลประโยชน์ของกลุ่มนั้น จะเป็นเครื่องมือที่จะช่วยให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางสังคมที่เขาเห็นคุณค่าอยู่ และเชื่อว่าจะประสพผลสำเร็จอย่างแน่นอน

ซึ่งตรงกันที่ Klandermans (1991:585) กล่าวถึงความคาดหวังในความสำเร็จของขบวนการทางสังคมว่า โอกาสของความสำเร็จจะมีส่วนในการดึงดูดให้บุคคลเข้าร่วมในกิจกรรมที่จะสร้างผลประโยชน์ของกลุ่ม โดยที่เขามีความตระหนักดีว่า ผลประโยชน์นั้นจะไม่สามารถเป็นจริงได้หากทุกๆ คนได้แต่นิ่งเฉยๆ รอให้คนอื่นทำบางสิ่งบางอย่างให้ นอกจากนี้ยังได้นำเสนอเพิ่มเติมในประเด็นเกี่ยวกับโอกาสของความสำเร็จ (Probability of success) ว่ามีความสัมพันธ์กับจำนวนผู้ที่เข้าร่วมด้วย

2) การกระทำการระดมพลัง (Action mobilization)

เป็นกระบวนการที่องค์กรที่คัดค้านรัฐบาลได้เรียกร้องให้ประชาชนเข้าร่วมสนับสนุนความคิดของขบวนการ และการกระทำการระดมพลังดังกล่าวคงจะไม่สามารถจะเกิดขึ้นได้ หากปราศจากการทำให้ประชาชนสนับสนุนความคิดของขบวนการ ซึ่งในการกระทำการระดมพลังในเหตุการณ์เดือนพฤษภาคม 2535 นั้น ได้มีการจูงใจให้คนเข้าร่วม โดยใช้หลายวิธีทางทั้งการดึงดูดด้วยแรงจูงใจร่วม (การขจัดการสืบทอดอำนาจเผด็จการ จะสำเร็จได้ด้วยการร่วมมือกันอย่างดีของประชาชน) ตลอดจนแรงจูงใจทางสังคม โดยองค์กรของขบวนการ จะพยายามทำให้ต้นทุนของการเข้าร่วมน้อยนั่นคือ กลุ่ม องค์กรที่นำการคัดค้านรัฐบาลได้ชี้ให้เห็นว่าการแสดงปฏิกิริยาการคัดค้านรัฐบาลสามารถกระทำได้หลายๆ วิธี เช่น การเปิดโพหน้ารถยนต์ในตอนกลางวัน การงดซื้อสินค้าที่ให้การสนับสนุนรัฐบาล การถอนเงินจากบัญชีเงินฝากธนาคาร การหยุดงาน ฯลฯ ซึ่งถือได้ว่าเป็นความพยายามที่จะทำให้ต้นทุนของการเข้าร่วมมีน้อยลง และผลกำไรของการเข้าร่วมสูงสุดเท่าที่จะทำได้ ซึ่งเป็นวิธีการทางอ้อมของการเข้าร่วมขบวนการทางสังคม และเป็นการควบคุมต้นทุนและกำไรของการเข้าร่วมโดยการเลือกชนิดการกระทำ และสถานที่ที่จะกระทำการ (Type of action and scene) ที่ทำให้ผู้ที่เข้าร่วมขบวนการทางสังคมสามารถกำหนดต้นทุน และกำไรของการเข้าร่วมได้

2. แบบแผนของการเข้าร่วมขบวนการทางสังคม

ก. ระดับบุคคล

การเข้าร่วมในเหตุการณ์ของบุคลากรทางการแพทย์และสาธารณสุขนับตั้งแต่เริ่มการเคลื่อนไหวคัดค้านรัฐบาล จนถึงการเกิดเหตุการณ์ความรุนแรงในระหว่างวันที่ 17-19 พฤษภาคม นั้น บุคลากรทางการแพทย์ และสาธารณสุขส่วนใหญ่ยังเป็นเพียงผู้ที่ติดตาม สังเกตการณ์เคลื่อนไหว และเข้าร่วมกิจกรรมชุมนุมคัดค้านรัฐบาลเป็นลักษณะส่วนตัว และในช่วงที่เกิดเหตุการณ์ความรุนแรงจนมีผู้ที่ได้รับบาดเจ็บ และเสียชีวิต ก็ได้มีบุคลากรทางการแพทย์และสาธารณสุขบางส่วนได้เข้าไปดำเนินการช่วยเหลือเบื้องต้นแก่ผู้ที่ได้รับบาดเจ็บ ในฐานะของวิชาชีพอย่างเต็มตัว ซึ่งเป็นกิจกรรมหนึ่งที่ได้รับการยกย่องจากประชาชนโดยทั่วไป และเมื่อเกิดเหตุการณ์การทำร้ายประชาชน แพทย์และการปฏิบัติที่ไม่เหมาะสมกับกลุ่มบุคลากรทางการแพทย์ที่เข้าไปปฏิบัติงานด้านมนุษยธรรม ก็เป็นผลทำให้เกิดการเคลื่อนไหว เพื่อคัดค้านการกระทำของรัฐบาลติดตามมาในระยะหลัง และหากจะพิจารณาถึงรูปแบบของการเข้าร่วมของบุคลากรทางการแพทย์และสาธารณสุข ในระดับของบุคคล ก็จะพบว่ามียุทธศาสตร์ลักษณะ ดังนี้

1) การร่วมลงชื่อเรียกร้องต่อรัฐบาล ซึ่งมีทั้งการเรียกร้องให้มีการแก้ไขรัฐธรรมนูญให้เป็นประชาธิปไตย , การเรียกร้องให้รัฐบาลยุติการใช้ความรุนแรง และการปราบปรามผู้ที่ชุมนุมประท้วงรัฐบาล ตลอดจนการคัดค้านการออกพระราชกำหนดนิรโทษกรรมของรัฐบาล เป็นต้น

2) การบริจาคเงินหรือสิ่งของ ซึ่งเกิดขึ้นทั้งในช่วงที่มีการชุมนุมเรียกร้องประชาธิปไตย และหลังจากเกิดเหตุการณ์ความรุนแรงก็ได้มีการรณรงค์รับบริจาคเงิน เพื่อช่วยเหลือผู้บาดเจ็บ เสียชีวิต และญาติผู้สูญหายจากเหตุการณ์ฯ

3) การร่วมชุมนุมคัดค้านรัฐบาล โดยเกิดขึ้นทั้งในเขตกรุงเทพฯ และต่างจังหวัด แต่การชุมนุมในเขตต่างจังหวัดส่วนใหญ่ จะเกิดขึ้นภายหลังเกิดเหตุการณ์ความรุนแรงในระหว่างวันที่ 17-19 พฤษภาคม 2535 แล้ว

4) การแสดงความเสียใจ และการไว้อาลัย มีบุคลากรทางการแพทย์ และสาธารณสุขจำนวนมากแสดงออกโดยแต่งกายสีดำ หรือสวมปลอกแขนสีดำเพื่อแสดงการไว้อาลัยแก่ผู้ที่เสียชีวิตจากการปราบปรามของกองกำลังทหาร

5) การช่วยเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการชุมนุม โดยบทบาทดังกล่าวส่วนใหญ่จะเกิดขึ้นผ่านกลุ่มบุคลากรทางการแพทย์ และสาธารณสุข ที่ได้เข้าไปทำการช่วยเหลือรักษาพยาบาลผู้บาดเจ็บในการปราบปรามผู้ชุมนุมประท้วงฯ

นายแพทย์ ธ. แพทย์ประจำบ้าน โรงพยาบาลราชวิถี กล่าวถึงการเข้าร่วมในเหตุการณ์ของตนเองว่า

"ในช่วงแรก ผมเข้าไปร่วมชุมนุมในฐานะประชาชนคนหนึ่งที่ไม่พอใจรัฐบาล จนช่วงเช้าวันที่ 18 ผมกลับไปหอพักแพทย์ เพื่อเปลี่ยนเสื้อผ้าเป็นฟอร์มปฏิบัติงานของแพทย์ เพราะคิดว่าคงจะเกิดเหตุการณ์รุนแรง แล้วก็กลับเข้าไปในที่ชุมนุมในฐานะแพทย์เต็มตัว"

เช่นเดียวกับ นายแพทย์ บ. สังกัดกรมการแพทย์ ท่านหนึ่งที่ได้กล่าวถึงลักษณะการเข้าร่วมของบุคลากรทางการแพทย์ และสาธารณสุข ว่า

"ผมเองก็เข้าร่วมประท้วงในช่วงแรกๆ ในฐานะส่วนตัว เป็นประชาชนไม่ใช่แพทย์ แต่สำหรับคนที่เข้าร่วมในภาพของกลุ่มวิชาชีพแพทย์ ก็คือแพทย์ที่เข้าไปร่วมรักษาผู้บาดเจ็บในเหตุการณ์ ซึ่งเป็นในแง่ของวิชาชีพอยู่แล้ว การเข้าร่วมมันมีทั้งสองส่วน คือ สภาพของกลุ่มวิชาชีพกับปัจเจกบุคคลที่เข้ามาร่วม เพราะเขามีความเข้าใจในเหตุการณ์และเข้ามาจำนวนมาก"

ข. ระดับกลุ่ม องค์กร

หากจะพิจารณาถึงรูปแบบของการแสดงออก หรือปฏิกิริยาของกลุ่มหรือองค์กรทางการแพทย์ และสาธารณสุขที่ได้แสดงออก ในเหตุการณ์เดือนพฤษภาคม 2535 อาจจะจำแนกได้ดังนี้ คือ

1) การออกแถลงการณ์ นับเป็นรูปแบบที่มีการกระทำกันอย่างกว้างขวางมีการนำเสนอข้อมูลข้อเท็จจริงเกี่ยวกับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น โดยที่รูปแบบของการเผยแพร่ข้อมูลนั้นมีหลากหลายวิธีการทั้งการแจกจ่ายโดยตรงกับประชาชนและผ่านสื่อสารมวลชน ผ่านเครื่องโทรสาร ฯลฯ โดยเนื้อหาของแถลงการณ์ต่างๆ มีความเกี่ยวข้องกับประเด็นต่างๆ ดังนี้

- การคัดค้านการใช้ความรุนแรงปราบปรามผู้ชุมนุมคัดค้านรัฐบาล
- เรียกร้องให้ยุติการใช้กำลังอาวุธปราบปรามประชาชน
- เรียกร้องให้นายกรัฐมนตรีลาออกจากตำแหน่ง

- คัดค้านต่อการบิดเบือนข่าวสาร รวมทั้งเรียกร้องให้สื่อสารมวลชนสามารถเสนอข่าวสารได้อย่างเสรี
- ให้มีการปล่อยตัวผู้ชุมนุมที่ถูกจับกุมคุมขังอยู่
- ให้มีการสอบสวนหาตัวผู้กระทำความผิดในการสังหารปราบปรามผู้ชุมนุม
- ให้รัฐบาลเปิดเผยข้อเท็จจริงเกี่ยวกับจำนวนผู้ที่ได้รับบาดเจ็บ ผู้ที่เสียชีวิตและสูญหาย
- เรียกร้องให้บุคลากรทางการแพทย์และสาธารณสุขรวมทั้งครอบครัวงดสนับสนุนกิจกรรมต่างๆ ของรัฐบาล

นอกจากนี้ในการแถลงการณ์ขององค์กรหลักของแพทย์ คือ แพทยสภา ยังได้เน้นถึงการให้ความคุ้มครอง และให้มีหลักประกันกับบุคลากรทางการแพทย์ที่เข้าไปปฏิบัติงานด้านมนุษยธรรมแก่ผู้บาดเจ็บ

2) การแสดงความเสียใจ และการไว้อาลัย ได้มีการแสดงออกถึงความเสียใจต่อผู้ที่เสียชีวิต และบาดเจ็บ ตลอดจนครอบครัวของผู้ประสบเคราะห์กรรม โดยการเรียกร้องให้บุคลากรทางการแพทย์ทั่วประเทศแต่งกายชุดสีดำหรือการสวมปลอกแขนสีดำ ซึ่งกิจกรรมดังกล่าวมีการปฏิบัติกันอย่างกว้างขวาง นอกจากนี้ในกรณีของโรงพยาบาลรามธิบดี กลุ่มแพทย์ พยาบาลยังได้มีการลดธงชาติที่บริเวณหน้าโรงพยาบาลลงครึ่งเสาอีกด้วย

3) การประกาศงดการให้บริการ เพื่อแสดงการตอบโต้ต่อรัฐบาลได้มีบุคลากรทางการแพทย์ส่วนหนึ่ง ประกาศที่จะงดให้การบริการรักษาพยาบาลแก่ผู้ป่วย ยกเว้นกรณีผู้ป่วยฉุกเฉินหรือผู้ป่วยหนักและบางโรงพยาบาลประกาศที่จะไม่ให้การรักษายาบาลกับทหารที่แต่งเครื่องแบบ และครอบครัวทหาร แต่ปฏิบัติการดังกล่าวได้รับการท้วงติงจากกลุ่มองค์กรทางการแพทย์ โดยส่วนใหญ่เนื่องจากขัดต่อจริยธรรมของวิชาชีพ จึงไม่มีการดำเนินการแต่อย่างใด แต่ช่วงหลังเหตุการณ์ความรุนแรง ได้มีเจ้าหน้าที่ของรัฐจากกระทรวงมหาดไทยได้เดินทางไปเยี่ยมผู้บาดเจ็บ ตามโรงพยาบาลต่างๆ ก็ได้รับการปฏิเสธที่จะรับความช่วยเหลือใด ๆ จากเจ้าหน้าที่ของโรงพยาบาล และญาติของผู้บาดเจ็บด้วยเช่นกัน

4) การจัดการชุมนุมเรียกร้องต่อรัฐบาล ซึ่งมีทั้งในกรุงเทพฯ และต่างจังหวัด โดยส่วนใหญ่จะเกิดขึ้นในต่างจังหวัด ได้มีการจัดการชุมนุมเพื่อเรียกร้องต่อรัฐบาล มีการจัดริ้วขบวนเดินทางไปยังที่ว่าการอำเภอ ศาลากลางจังหวัด เพื่อยื่นข้อเรียกร้องต่างๆ ผ่านตัวแทนของกลไกรัฐบาล อาทิ ผู้ว่าราชการจังหวัด หรือผู้แทน ตลอดจนมีการจัดการปราศรัย การจัดการสัมมนาให้ข้อมูลกับประชาชน โดยทั่วไปให้ทราบข้อเท็จจริงต่างๆ ที่เกิดขึ้น ฯลฯ

ข. ระดับของภูมิภาค

หากพิจารณาถึงข้อมูลที่ปรากฏต่อสาธารณชนจะพบเห็นเพียงรูปแบบของการเข้าร่วม และการแสดงออกต่อเหตุการณ์เดือนพฤษภาคม 2535 เฉพาะในระดับบุคลากร และระดับกลุ่มองค์กรทางการแพทย์และสาธารณสุขเท่านั้น แต่ก็พบว่าในระดับของการประสานงานกันขององค์การหน่วยงาน ในระดับภูมิภาคก็มีอยู่บ้างเช่นกัน ไม่ว่าจะเป็นการประสานงานกันในเขตกรุงเทพฯ หรือการประสานงานกันในระดับภูมิภาคกับส่วนกลาง ซึ่งมีรูปแบบหลายประการ อาทิ การจัดการประชุมปรึกษาหารือร่วมกันในการกำหนดจุดยืนร่วมกัน การร่วมกันออกแถลงการณ์ต่างๆ, การช่วยเผยแพร่ข่าวสารข้อมูลที่ถูกต้องเกี่ยวกับเหตุการณ์ชุมนุมในกรุงเทพฯ เป็นต้น

นายแพทย์ พ. ผู้อำนวยการโรงพยาบาลแห่งหนึ่งกล่าวถึงการประสานงานและการเข้าร่วมในระดับของภูมิภาคว่า

"แม้ว่าเราจะอยู่ต่างจังหวัด แต่เราก็ได้ติดต่อประสานงาน และติดตามข่าวสารอย่างต่อเนื่องเพื่อกำหนดท่าที่เหมาะสม โดยในช่วงที่มีเหตุการณ์ความรุนแรงนั้นพวกเราหลายคน เสนอที่จะให้นำรถพยาบาลพร้อมอุปกรณ์และเจ้าหน้าที่ เข้ามาร่วมให้ความช่วยเหลือกับผู้ป่วยเจ็บ โดยประสานมายังส่วนกลางแต่มีความเห็นว่ายังไม่มีความจำเป็นถึงขนาดนั้น และในช่วงหลังเหตุการณ์ความรุนแรง เราก็มีการประสานงานกันในการที่จะคัดค้าน ต่อการที่ห้าพรรคร่วมรัฐบาลเดิม จะจัดตั้งรัฐบาลใหม่ที่มิชอบธรรม"

นายแพทย์ ธ. แพทย์ประจำบ้านโรงพยาบาลราชวิถี กล่าวถึงการประสานงานกันในระดับภูมิภาคว่า

"เพื่อนหมอ และเจ้าหน้าที่ในโรงพยาบาลที่ผมเคยร่วมทำงานอยู่ เขาก็ติดต่อประสานงานกับพวกเรา เพื่อขอข้อมูลสถานการณ์ และข้อเท็จจริงต่างๆ เพื่อที่จะเผยแพร่สู่เพื่อนร่วมวิชาชีพ และประชาชนโดยทั่วไปให้เข้าใจเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น"

3. ปัญหาและอุปสรรคของการเข้าร่วมขบวนการทางสังคม

แม้ว่าเหตุการณ์เดือนพฤษภาคม 2535 จะปรากฏภาพของบุคลากรทางการแพทย์ และสาธารณสุขเข้าไปมีบทบาทอย่างเด่นชัด แต่เมื่อพิจารณาถึงข้อมูลรายละเอียด ขั้นตอนในระดับนโยบายและหน่วยงาน จะพบว่ามีความพยายามที่จะกีดกันไม่ให้บุคลากรทางการแพทย์เข้าไปมีส่วนร่วม หรือแสดงบทบาทใดๆ อันจะเป็นการเสี่ยงต่อภาพพจน์ของหน่วยงาน ในสายตาของรัฐบาล ทั้งนี้เนื่องจากผู้บริหารและบุคลากรทางการแพทย์บางส่วนที่รู้สึกยอมรับต่อหลักเหตุผลทางกฎหมายที่รัฐบาลใช้อ้างว่าเป็นรัฐบาลเสียงข้างมากที่มีความชอบธรรม และการกระทำสิ่งต่างๆ ก็อยู่ภายใต้เงื่อนไขของรัฐธรรมนูญ ซึ่งเหตุผลดังกล่าวมีผลอยู่ไม่น้อยกับบุคลากรทางการแพทย์บางส่วนที่ยอมรับต่อหลักกฎหมายโดยปราศจากการพิจารณาในเชิงประวัติศาสตร์อย่างสิ้นเชิง

อาจารย์คณะแพทยศาสตร์ ท่านหนึ่งกล่าวว่า

"บุคลากรทางการแพทย์จำนวนหนึ่งที่ไม่เห็นด้วยกับการที่บุคลากรทางการแพทย์จะเข้าร่วมในการคัดค้านรัฐบาล เพราะถือว่ารัฐบาลนี้เป็นรัฐบาลที่ถูกต้องตามรัฐธรรมนูญ และอีกอย่างหนึ่ง คือ รัฐบาลก็ยังไม่ได้บริหารบ้านเมือง จะรู้ได้อย่างไรว่า จะเกิดผลเสียต่อประเทศชาติโดยส่วนรวม"

ดังนั้นจะเห็นได้ว่าการที่บุคลากรทางการแพทย์ และสาธารณสุขที่ตัดสินใจเข้าร่วมมีบทบาทในเหตุการณ์ดังกล่าว จึงเป็นผู้ที่มีการติดตามข่าวสารข้อมูลจนสามารถวิเคราะห์ และมีความเข้าใจต่อเหตุผลในการตัดสินใจของตนเอง และมีเป้าหมายที่ชัดเจนในการต่อสู้ในครั้งนี้ อีกทั้งการเข้าร่วมในเหตุการณ์โดยเฉพาะการร่วมเข้าร่วมการประชุม หรือการออกไปให้การรักษาพยาบาลในบริเวณที่มีการชุมนุมอยู่นั้น บุคลากรทางการแพทย์บางส่วนก็เห็นว่า เป็นการกระทำที่เสี่ยงเกินไป

นอกจากนี้ในระดับของผู้บริหารบางส่วนก็ไม่ค่อยยอมรับ และสนับสนุนที่จะให้บุคลากรทางการแพทย์เข้าไปมีบทบาทในเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นมากนัก แม้แต่ในกรณีที่มีบุคลากรทางการแพทย์จำนวนหนึ่งได้เข้าไปให้ความช่วยเหลือแก่ผู้บาดเจ็บจากเหตุการณ์ชุมนุม ก็เป็นการเข้าไปมีบทบาทในฐานะอาสาสมัครวิชาชีพเท่านั้น และก็มีความคิดเห็นบางส่วนที่กล่าวว่าการเข้าร่วมในการช่วยเหลือผู้บาดเจ็บเป็นเหตุผลในเชิงวิชาชีพมากกว่าในทางการเมือง

นายแพทย์ ง. กรรมการแพทยสภาท่านหนึ่ง กล่าวว่า

"ผู้ที่เข้าไปร่วมให้การรักษายาบาลนั้น ส่วนใหญ่ต้องการให้ความช่วยเหลือกับผู้ที่ได้รับบาดเจ็บ ซึ่งเป็นเหตุผลด้านมนุษยธรรมของวิชาชีพมากกว่า ไม่ใช่การเข้าร่วมในเชิงการเมือง"

แพทย์ประจำบ้านท่านหนึ่งกล่าวถึง ปัญหาในการเข้าไปให้การรักษายาบาลในที่ชุมนุมว่า

"อาจารย์ท่านไม่ค่อยจะเห็นด้วย ที่พวกเราจะออกไปรักษายาบาลในพื้นที่ เพราะเป็นอันตราย ผมมาขออิมุปกรณ์ทางการแพทย์บางอย่าง ก็ไม่ได้รับอนุญาต แต่ก็มีพยาบาลตึกอุบัติเหตุ ซึ่งให้ความร่วมมือช่วยเหลือดีมากช่วยจัดเตรียมอุปกรณ์การแพทย์ให้เราไปใช้โดยไม่บอกให้อาจารย์ทราบ"

แต่ถึงแม้ว่าจะมีปัญหาและอุปสรรคหลายประการในการที่จะเข้าร่วมในเหตุการณ์ฯ ของบุคลากรทางการแพทย์ และสาธารณสุข แต่ก็ปรากฏภาพการเข้าร่วมของบุคลากรทางการแพทย์จำนวนมากที่ได้ออกมาร่วมกิจกรรมต่างๆ ในการคัดค้านรัฐบาล โดยไม่หวั่นเกรงต่อปัญหาที่อาจจะเกิดขึ้นในภายหลัง บุคลากรทางการแพทย์บางคนใช้วิธีการหลบเลี่ยงเพื่อเข้าร่วมการชุมนุมคัดค้านรัฐบาล โดยใช้วิธีการขอลาหยุด ลาพักร้อน ฯลฯ

นายแพทย์ ย. กรรมการแพทยสภาท่านหนึ่งให้ความเห็นว่า

"ถึงแม้ว่าจะมีความพยายามขัดขวาง จากผู้บังคับบัญชาอยู่บ้างในบางหน่วยงาน แต่เขาก็ใช้วิธีการหลบเลี่ยงไม่เผชิญหน้าโดยตรง และเมื่อถึงที่สุดจริงๆ บุคลากรทางการแพทย์ก็แสดงความพร้อมที่จะแสดงบทบาท แม้ว่าจะเสี่ยงต่อการถูกออกจากราชการ ซึ่งคนเหล่านั้นเขาก็ไม่ได้เจ็บปวดอะไรมากเขาทำได้ ซึ่งก็ไม่ใช่การทำหาย"

อาจจะกล่าวได้ว่า มีเงื่อนไขหลายประการทั้งในระดับนโยบาย, หน่วยงาน, ผู้บริหารโรงพยาบาลที่พยายามขัดขวางต่อการที่บุคลากรทางการแพทย์ และสาธารณสุขจะเข้าร่วม หรือแสดงบทบาทในขบวนการทางสังคมที่เกิดขึ้น แต่อย่างไรก็ตาม ก็มีบุคลากรทางการแพทย์ และสาธารณสุขจำนวนมากที่ได้ตัดสินใจเข้าร่วมในกิจกรรมของขบวนการทางสังคม ซึ่งผู้ที่เข้าร่วมนั้นได้มีการไตร่ตรอง และสามารถให้เหตุผลกับการกระทำของตนเองได้อย่างชัดเจน